

Dr Aydemir Yalman

*Anesteziyologlardan
Öyküler*

İÇİNDEKİLER

İyi ki anesteziyi seçmişim

Ayla Tür ..... *Yarışma Birincisi*

Ya Uyanmazsam !

Ayla Tür ..... *Yarışma İkincisi*

Kanatsız Melekler

Ayla Tür ..... *Yarışma Üçüncüsü*

Hayallerim, Aşkım ve Birbuçuk İskender

Figen Demir Kardeş ..... *Yarışma Dördüncüsü*

Son nefesine kadar

Hüseyin Ulaş Pınar .....

İçimizdeki Çocuk

Çağdaş Alp Uzan .....

Doktor izdivaç programına katılırsa

Figen Demir Kardeş .....

Vicdan

İhsan Hülagü .....

Babam ve Hortumcu ben

Nilüfer Şenbecerir .....

Bir Anestezi Macerası

Galip Özcan .....

Umut

Pınar Tümürk .....

Bir Meslektaşım Yetişecek

Ömer Lütfü Erhan .....

Bir Kayıp İlanı Hikayesi

Menekşe Okşar .....

Sor da Öğren

Mois Bahar .....

İYİ Kİ ANESTEZİYİ SEÇMİŞİM

Prof. Dr Ayla Tür

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,

Samsun

Tıp Fakültesi beşinci sınıf öğrencisi olan Alev'in son stajıydı Anestezi. Sabah erkenden kalkıp hazırlandı ve Fakülte Hastanesi'nin "A" katında olan stajın yapılacağı departmana gitti. Kapının girişindeki kocaman, upuzun tabelada "Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı" yazıyordu. Bu stajı daha önceki stajlarda misafir öğrenci olarak girdiği ameliyatlardan biliyordu biraz. Hastayı uyutan ve ameliyat boyunca takip eden ve sonra uyandıran anestezi doktorları hastanın baş tarafında duruyor, ameliyatı yapan cerrahlar ise gövdede çalışıyordu. Tabii beyin, KBB, göz ve yüz ameliyatları hariç. O ameliyatlarda anestezi doktorları hastanın başından uzaklaşıp yan tarafında duruyordu hasta takibi için. İşte bu kadarcık, yani sadece durdukları yer kadar biliyordu bu branşı... Önce, staj programını almak için Bölüm sekreterliğine gitti Alev. Sonra, elindeki programa bakarak dershaneye koştu. Hoca girmişti bile derse. Özür dileyerek boş bir kolçaklı sandalyeye oturdu... İlk ders "Anestezi Tanımı" idi. Anestezi ne olduğunu:

"-Anestezi, ağrısızlık durumudur" diye, önce bir cümleyle tanımladı hoca. "Ne kadar azmış!" diye geçirdi içinden Alev. Hoca sonra:

"- Ameliyatların ağrısız ve sağlıklı gerçekleşebilmesi için, bazı ağrılı tetkiklerin yapılabilmesine olanak sağlayan ağrısızlığı oluşturmak için ve arrest olan hastayı yeniden canlandırabilmek için yapılan uygulamalar, Algoloji yani Ağrı Bilim Dalındaki uygulamalar ve Cerrahi Yoğun Bakımdaki uygulamalar... Bütün bu uygulamaların hepsi anabilim dalımızın kapsamını oluşturur. Bu uygulamaları değişik konu başlıkları altında size, staj süresince ben ve diğer hocalarımız teorik konular ve pratik uygulamalar halinde anlatacağız." demişti. Sonraki günlerde, anesteziyoloji stajının kapsamındaki konuların teorik bilgi ve uygulamaları işlendikçe Alev'de bu bölüme karşı büyük bir ilgi ve istek uyandı. Gerçi o, her

staja ilgi duyar, "Ben bu bölümde ihtisas yapacağım" derdi ama, Anestezi stajında, "Ben çok şey öğrenmek istiyorum. Tüm cerrahi branşlarla ilgili ve tıbbın her yönüyle ilgili en geniş kapsamlı bilgi bu branşta var, o halde ben anesteziist olmalıyım!" diye kesin kararını vermişti.

Zaten çalışkan bir öğrenci olan Alev, TUS sınavında yüksek puan aldı. Puanıyla bir çok bölüme girebiliyordu. Ama o anesteziyi seçti. Ailesi, daha cazip bölümler sayıp onlardan birine girmesi için kendisine baskı yaptılar. O ise fikrini değiştirmede ve Anestezi Bölümünde asistan oldu. İlk iki senesi çömezlikle yani sık nöbet tutmak, söylenen her işe koşuşturmak, her gün premedikasyona çıkmak, bütün cerrahi branşların ameliyat odalarında, anestezi polikliniğinde, ağrı ve yoğun bakımda rotasyon yapmakla geçti. Bu iki yıl süresince her bir cerrahi bölüm odasında o cerrahi branşla ilgili bilgileri, o hastalarla ilgili anestezi uygulamalarının özelliklerini öğrendi. Anestezi polikliniğinde hastanın anestezi alabilmesi için hangi şartların gerektiğini ve hangi durumlarda hangi tür anestezi uygulamalarının genel mi, bölgesel mi, derin mi, yüzeysel mi, asiste mi, kontrole mi uygulanmasına ilişkin kararlar vermeyi, gerekli konsültasyonları istemeyi öğrendi. Ağrı polikliniğinde akut ağrılı ya da kronik ağrılı hastalara yaklaşımı ve ağrı giderme yöntemlerini öğrendi. Yoğun Bakımda zor ameliyat geçirmiş ve genel durumu ağır hastaların bakım, takip ve tedavisi ile ilgili çok şey öğrendi. Her gün mesai sonunda, ertesi günkü ameliyat olacak hastaların yanlarına premedikasyon denilen, dosya incelenmesi, ön tedavi ve hazırlık konuşması için çıktığında, ameliyat korkusuyla titreyen ancak, onun muayenesi ve yatıştırıcı konuşmalarıyla sakinleşip rahatlamalarının ve kendisine minnettar bakışlarla dua edişlerinin mutluluğunu yaşadı. Hele-hele, çok yoğun geçen nöbet gün ve gecelerinde o kadar çok, ölüme kıl payı yaklaşan hastanın nasıl, acil ilaç, hızlı ve uygun anestezi uygulaması ile ameliyat şansına kavuşup kurtulduğuna, kalbi duran hastaların resüsitasyonla yeniden canlandığına tanık oldu ki bu öğretiler onu çok mutlu ediyordu ve iyi bir anesteziist olacağı konusunda kendisine güven veriyordu.

İkinci senenin sonunda nöbetleri seyrelmiş, bilgi ve becerisi artmış, gönül işlerine de zaman ayırabilmişti. Genel cerrahide üçüncü yıl asistanı olan ve ihtisasa başladığı günden beri kendisine yakın davranan Dr. Kerem'in evlilik teklifini kabul etti. Evlendiler ve bir sene sonra da oğulları Yiğit dünyaya geldi. Hem asistanlık, hem çocuk büyütme çok zordu. Bereket, bakıcısı çok iyiydi ve kendilerine yakın oturan annesi de çok ilgileniyordu Yiğit'le.

Yiğit bir buçuk yaşında, Kerem ve Alev ihtisaslarının son aylarındaydı. İkisi de uzmanlık tezlerini hazırlıyordu. Alev baş asistandı. Kerem başasistanlığını bitirmişti. Günlerden

pazardı. Bakıcı ve anneanne yoktu. Kerem ve Alev, masanın birer ucunda bilgisayarlarının başında tezleriyle ilgili çalışıyor, Yiğit de halının üstünde oyuncaklarıyla oynuyordu. Oynarken arada bir annesiyle babasına yarım yamalak konuşmasıyla sorular soruyor, kendi kendine de anlaşılmayan bir şekilde bıcır-bıcır konuşup duruyordu. Bir ara konuşmaz oldu. Sessizlik rahatsız etti Alev'i. Yiğit yoktu orada. Odasına gitmişti herhalde. Ne yaptığını merak ederek O da gitti hızla masadan kalkıp. Yiğit odasının bir köşesinde, rengi morarmış halde çırpınıyordu. Yerde boncuklar vardı. Bu boncuklardan birini aspire etmiş olabileceğini düşünen Alev hemen kendi yatak odasındaki dolaptan laringoskop ve maske çantasını almaya koşarken bir yandan da Kerem'e seslendi:

"- Kerem koş, Yiğit boğuluyor!" diyerek. Odaya elinde çantayla tekrar geldiğinde Yiğit bayılmıştı ve Kerem, çocuğunu kucaklayıp sarsarken Alev:

"- Ne yapıyorsun bırak, baksana, nerden gelmişse, yerlerde boncuklar var. Boncuk aspire etmiş, nefes alamıyor çocuk. Entübasyon tüpüyle ittirip bir bronşu açayım!" Bu arada sırtüstü yatırarak çantadan hızla çıkardığı laringoskop ve tüp yardımıyla Yiğit'i entübe edip boncuğu tüpün ucuyla ittirdi. Ağzıyla üfledi tüpten. Yiğit'in göğsünün sol tarafı havalandı. Sonra hemen çantadan çıkardığı kısa hortumu tüpün ucuna takıp hortumun diğer ucundaki balonla sol akciğeri sık-sık havalandırmaya başladı. Sonra da steteskopla kalbini dinledi. Rengi de açılmaya başlamıştı Yiğit'in. Kerem'e dönerek:

"- Bradikardik ama dur, hızlanmaya başladı. Şimdi hemen hastaneye götürmemiz lazım. Ambulans beklemeyelim, biz daha çabuk götürürüz. Hey Kerem sen ne yapıyorsun, nereye bakıyorsun öyle?" Kerem donmuş vaziyette ve boş-boş bakıyordu. Eli ayağı kesilmişti sanki. Alev'in yüksek sesle "Kerem!" diye bağırmasıyla kendine geldi ve:

"- Nasıl yaptın, nasıl becerdin bu işleri? Ne kadar soğuk kanlısın?" dedi hayret ifadesiyle. Alev de:

"- Soğuk kanlı olmasaydım da kaybetse miydik çocuğumuzu? Bu soğuk kanlılığı, bu becerileri bana dörtbuçuk yıldır asistanlık yaptığım anestezi bölümü kazandırdı. Hadi, konuşarak kaybedecek vakit yok! Nasıl götüreceğiz arabaya kadar? Şimdi aklıma bir şey geldi. Yiğit'in bebeklik portbebesini çıkart ardiyeden çabuk. Onun üstüne yatırıp sen kucağına alırsın portbebeyi, ben de balonu sıkırım. Sen gelene kadar, ben bir yandan balon sıkıp bir yandan tüpü tespit edeyim de çıkmasın tekrar. Şu flasteri uzatsana. Arabanın arka koltuğunda ben yine havalandırırken sen de arabayı kullanırsın."

Üniversite Hastanesinin aciline geldiklerinde, postanın getirdiği sedyeye aldılar Yiğit'i. Alev de havalandırmaya devam etti. Acildeki nöbetçi asistanlar şaşkınlıkla koşuştular yanlarına. Kerem hemen Göğüs Cerrahisi Bölümünün hocasını cepten arayıp durumu anlattı. Sonra Alev'e seslendi:

"- Mehmet Hoca Hastanedeymiş, bir hastasını görmeye gelmiş, ameliyathaneye geçiyor. Alev, biz hemen Ameliyathaneye götürelim Yiğit'i."

Ameliyathanede, nöbetçi anestezi asistanları koşuşarak göğüs cerrahisinin odasındaki ameliyat masasına alıp hemen tüpün ucunu oksijene bağladılar ve monitörize ettiler Yiğit'i. Damar yolunu açıp sıvı taktılar. Nöbetçi anestezi hocası Dr. Güler Hanım'a da telefon edip durumu bildirdiler. Yiğit'in nabızı çok hızlıydı, breviblok yaptılar, biraz yavaşladı. Hem nabızı düşürmekte yardımcı olsun, hem tüpü tolere edebilsin, hem de işlem sırasında uyanmasın diye anestezi ajan olarak propofol de yaptılar çok düşük dozda. Dr. Mehmet Bey:

"- Alev, hocanı beklemeyelim, gecikebilir. Hazır anestezi yapılmışken, siz tüpü çekin, ben bronkoskopa girip yabancı cisim almaya çalışayım."

"- Tamam hocam, nasıl uygun görürseniz."

Dr. Mehmet Bey, bronkoskopun içinden geçirdiği klemple sağ ana bronkusun girişindeki boncuğu tutmakta zorlandı, kayıyordu çünkü. Sonra boncuğun deliğini gördü ve klempin ucunu açarak bir tarafını boncuğun ortasındaki deliğe dayadı. Böylece tutabilmişti boncuğu ve tekrar kaymasından korkarak çok dikkatli bir şekilde çıkardı. Klempin ucundaki boncuk herkesin hışmından korkar gibi şak diye düşürdü aletlerin bulunduğu masaya. Tabii herkesin bakışları da oraya çakıldı. O sırada anestezi hocası Dr. Güler Hanım girdi içeri söylene söylene:

"- Az kalsın kaza yapıyordum yetişeceğim diye. Yollar trafik magandalarıyla dolmuş. Kimse yol vermiyor. Alev kızım, boncuğun ne işi var çocuklu evde? Yoksa bakıcının bileziğini mi kopardı yaramaz? Mehmet, boncuk çıkartmak zordur, bilirsin. Bir de ben bakabilir miyim? Aaa, ne zaman çıkardın?.. Bravo sana, ellerine sağlık! Monitördeki değerler güzel. Şimdi Yiğit'i uyandırıp Alev'in öyküsünü alalım hep beraber." Boncuk çıktığında anestezi gazları kestikleri ve bir süredir sadece oksijenli maskeyle havalandırdıkları için, uyanma belirtileri başlamıştı Yiğit'te. Bir süre sonra da gözlerini açtı. Ben neredeyim der gibi baktı ve ağlamaya başladı. Alev sarıldı yavrusuna. Kerem de ellerini tuttu. Sanki onca olayı o yaşamamış, hiç bir şey olmamış gibi anne ve babasına sarılarak gülümsemeye başladı Yiğit. Elindeki damar

yoluna gıcık oluyorsa da anne babasının sevgisiyle sesini çıkartmıyordu. Bir süre sonra yine uykuya daldı. O zaman, etrafını saran hoca, asistan, hemşire, teknisyen grubuna yaşananları kendisi de inanamaz gibi, sanki gördüğü bir film veya rüyayı aktarıyormuş gibi anlattı Alev. Kerem ise hala yaşadıkları şokun etkisiyle suskundu...

Dört ay geçmişti olayın üzerinden ve Alev uzmanlık sınavındaydı. Asistanlık süresince, asistan karnesine işlemek için yapılan teorik sınavlardan hep yüksek puanlar aldığı ve pratik uygulamalarda çok başarılı olduğu, sözlü sınavdan bir gün önce girdiği uzmanlık yazılı sınavından da tam puan aldığı için, hocaları ona sözlü teorik sınavında soru olarak sadece yaşadığı, kendi çocuğunun hayatını kurtarma operasyonu ile ilgili sorular sorma kararı almıştı. Misafir jüri üyesi genel cerrahi bölüm hocası ve aynı zamanda boncuğu çıkaran Dr. Mehmet Bey de aynı fikirdeydi. Tüm hastane Alev'i, "Çocuğunun hayatını kurtaran anesteziist" olarak tanıyordu artık. sınav sorusu da doğal olarak bu konuyla ilgili olmalıydı. Centilmenlik gereği ilk soruyu sorma hakkını Dr. Mehmet Bey'e verdiler. O da:

"- Alev, çok deneyimli bir cerrah olarak ben, senin durumunda olsaydım çocuğumun hayatını kurtaramazdım. Sen nasıl becerdin bu işi?" diye sordu. Alev de yanıtladı:

"-Hocam, ben çocuğumu anesteziist olduğum için kurtarabildim. Anestezi bölümü bana çok değerli tıbbi bilgiler ve uygulamalar öğrettiği gibi hızlı düşünüp hızlı karar verme becerisini de kazandırdı. Biz nöbetlerde pek çok acil vakayı bu becerimizle kurtarıyoruz. Arrest olan hastaları hemen resüste edip geri döndürüyoruz. Ben Yiğit'i yerde mosmor görünce hemen hastaneye yetiştiremeyeceğimizi ve biz yoldayken hipoksiye bağlı beyin ölümü gelişebileceğini düşündüm ve hızla entübe edip aspire ettiği yabancı cismi aşağıya itip trakeayı açmayı düşündüm. Ama tabii bunu yapabilmeyi de evde bulduğum laringoskop, tüp ve ambu takımına borçluyum. O takımı ameliyathaneye getirip, "Trafik kazası olur, başka bir kaza olur, bir gün kendi yakınlarınız için de gerekebilir, sizlere taksitle vereceğim, lütfen alın bunlardan birer takım!" diyerek pazarlama yapan ve birçok asistan arkadaşımın birlikte benim de satın almama neden olan medikal şirket elemanının ısrarına da borçluyum. Evde kontrol ettikten sonra arabanın bagajına götürmeyi ihmal etmişim. İyi ki de etmişim. Evde oluşu işimi hızlandırdı. Ben çantayı açıp Yiğit'i entübe ederken bir yandan da hızlı düşünme becerimi kullanıyor, neler yapabileceğimizi, neler olabileceğini gözlerimin önünden geçiriyordum korkarak. Çok Şükür Allah'ıma ki düşündüklerimin pozitif olanları gerçekleşti. Yani işlerimiz rast gitti. Ben bütün bu bilgi ve becerilerimi burada bizleri yetiştirmek için özveriyle çalışan sevgili hocalarıma borçluyum. İyi ki onlar var. İyi ki ben

uzmanlık için anesteziyi seçmişim. İyi ki anesteziist olmuşum. Bu hayat kurtarıcı mesleğimle gurur duyuyorum. Tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler ediyorum!..."

Alev'in konuşması tüm sınav ekibini çok duygulandırdı. Onu tebrik ederken gözlerinde anesteziist olmanın ve böyle uzmanlar yetiştirmenin gururlu pırıltısıyla birlikte yaşlar da vardı. Bunlar huzurun ve mutluluğun gözyaşlarıydı...

YA UYANAMAZSAM

Prof. Dr Ayla Tür

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,

Samsun

Fatma Ana beş çocuk annesi, sekiz torun ninesi, çalışkan, yardım sever, köyde herkesin sayıp sevdiği, 82 yaşında bir hanımdı. Çocuklarını okutmuştu ve hepsi de şehirlere yerleşmiş, onlar da çocuklarını okutmuştu. Arada bir çocuklarının yanına gitmeye gitse de çabucak özlediği köyüne geri dönerdi. Eşini kaybettikten sonra da köyünü terk etmemişti. Herkes "Fatma Ana" derdi ona. Köyün, "Fatma Ana" sıydı o, herkesin derdine, yardımına koşan... Yaşına göre fiziksel ve zihinsel olarak çok sağlam ve dinç bir kadındı. Bir hafta öncesine kadardı bu sağlamlık. Bir hafta önce hazım sistemi bozulmuş, sonra kabız olmuş, sonra da karnı şişmeye başlamıştı. Ciddiye almamıştı bu durumu kendisi ama, köye yakın olan şehirdeki doktor torunu Ahmet yanına gelip de muayene ettiğinde telaşlanmış ve hemen Genel Cerrahi ihtisasını yapmakta olduğu Üniversite Hastanesine, Hocası Dr. Fikret Bey'e götürüp inceletmişti ninesini. Muayene, endoskopi, radyogram, laboratuvar incelemeleri sonucunda kolonda kitle olduğu ve hemen ameliyat olması gerektiğini söyledi hocası.

Fatma Ana hastaneye yatmadan önce köyüne gidip hısım akrabası, konu komşusu ve sevgili köylüleriyle helalleşti. Öyle ya ameliyattı bu. Masadan kalkmamak riski de vardı. Üstelik bazı bilgiç komşuları korkuttu onu "Narkoz tehlikeli, narkozdan uyanamayıp masada kalma tehlikesi var!" diyerek. O da, karnındaki kitleden çok uyanamamaktan korkar oldu.

Ameliyat için şehre dönüp de hastaneye gittiğinde önce ameliyatına girecek genel cerrahi asistanı muayene edip elindeki tetkikleri inceleyerek hocası Dr. Fikret Bey'le tekrar konsülte ettikten sonra operasyon öncesi anestezi konsültasyonuna gönderdi onu. Anestezi polikliniğine giderken yolda torunuyla dertleşti Fatma Ana:

"- Ben bu narkozdan çok korkuyom ah oğul!.. Beni uyutmasalar olmaz mı?" dedi ağlamaklı.

"- Neneçğim, narkoz değil onun adı, anestezi! Hem, olur mu hiç nene?.. Uyumadan olur mu? Anestezi olmadan olur mu bu operasyon? Onlar seni uyutacak ki cerrahlar da rahatça sen ağrı

duymadan ameliyatını yapsınlar!.. Ameliyatına girmesem de ben yanında olacağım. Sen hiç korkma!.."

Anestezi polikliniğindeki asistan Fatma Ana'yı güler yüzle karşıladı. Doktor ninesi olduğu için de özel ilgi gösterdi. Önce öyküsünü aldı. Sonra tansiyonunu, nabzını ölçtü, kalbini ve akciğerlerini dinledi, laboratuvar bulgularını, akciğer grafisini, EKG sini inceledi. Sonra da: "- Teyzeciğim, kalbin, akciğerlerin iyi ama kan bulgularının bir tanesinde problem var. Kan şekerin yüksek. Şeker hastası olabilirsin. Onun için seni endokrin yani hormon doktoruna göndereceğim. O, seni inceleyecek, kan şekerini kontrol altına almak için tedavi başlatacak. Sonra en erken ameliyat tarihini belirleyeceğiz."

Fatma Ana anesteziistin söylediklerinin bir kısmını anlamadı ama "Torunum nasılsa bana açıklar" diye, anlamış gibi başını salladı. Sonra tam çıkış kapısına giderken hızla dönüp: "- Evladım, ben ameliyattan sonra uyanabilir miyim?" diye sorarak merak ve korku dolu gözlerle baktı Anestezi Asistanına. O da:

"- Tabii ki teyzeciğim. Tabii ki uyanırsın. Seni ameliyattan sağlam uyandırmak için bu incelemeleri yapıyoruz. Sen gönlünü ferah tut." diye moral vermeye çalıştı.

Endokrinoloji doktorunun, kan şekerini düşürüp tedaviyi başlatmasından sonra ameliyat için hastaneye yattı Fatma Ana. Çocukları, torunları hep gelip gördüler kendisini. Bir kısmı da dönmedi yaşam yerlerine, ameliyatı beklemek için.

Anestezi asistanı Dr. İpek, ameliyattan bir gün önce servise ziyaretine çıkarak önce dosyasını inceledi, sonra da yanına gitti Fatma Ana'nın. Gülümseyerek:

"- Ben anestezi asistanı Dr. İpek" diye kendisini tanıttı. Anestezi hakkında bilgi verdi. Nabız, tansiyon, kalp ve akciğer seslerini dinledi. Sonra:

"- Yaşınıza göre bulgularınız çok güzel. Kan şekeriniz de normal sınırlar içine inmiş. Bana sormak istediğiniz, merak ettiğiniz bir şey var mı ?" deyince hiç durur mu Fatma Ana, hemen aynı soruyu bu kez daha dramatik bir şekilde sordu:

"- Ameliyattan sonra ya uyanamazsam?.." diye.

"- O nasıl söz teyzeciğim? Sakın korkma ve aklına öyle şeyler getirme. Sen emin ellerdesin. Biz uyanmamaya hayır diyoruz. Evvel Allah, sağ salim uyanacaksın. Ben sana yarın Kemal hocamla birlikte anestezi vereceğim. Çok güzel uyuyacak ve karnındaki kitleden kurtulmuş

şekilde çok güzel de uyanacaksın. Ben şimdi, bu geceyi rahat geçirmen, kuşkusuz ve rahat uyuman için sana bir ilaç yazacağım. Onu yatmadan önce içeceksin. Uykun gelince de yatıp sabaha kadar deliksiz uyuyacaksın. Sabahleyin hiçbir şey yemeyecek ve içmeyeceksin. Sadece, hemşire hanım sana bir yudum suyla bir ilaç daha içirecek. Akşam içtiğin ilaç gibi o da premedikasyon ilacı. Yani moral ilacı. Sana cesaret verecek. Ameliyata rahat gideceksin. Tamam mı teyzeciğim, anlaştık mı?

"- Anlaştık, sağ ol evladım. İçimi rahatlattın. Allah senden razı olsun!"

"- Senden de teyzeciğim..." Bu konuşmalardan sonra çok rahatladı Fatma Ana. Akşamki ilaçtan sonra da çok rahat uyudu.

Ertesi gün sabah erkenden servis hemşiresi premedikasyon ilacını içirdi Fatma Ana'ya bir yudum suyla. Sonra da çamaşırlarını çıkartıp arkadan bağlamalı yeşil bir elbise giydirdi. Daha sonra da elinin üzerinden serum taktı canını fazla acıtmadan. Dekstroz, yani şekerli suyu bu serum. İçine de uygun dozda insülin konmuştu anesteziistin önerisiyle, şekeri karaciğere taşısın diye. Böylece kan şekeri dengede kalacaktı. İlk vaka olduğu için, erken gelmişti ameliyathane dış postası Fatma Ana'yı götürmeye. Asansör beklemek, koridorları geçmek zaman alıyordu ameliyathaneye varmak için. Çocuk ve torunları nefes nefese yetişmişlerdi ameliyathaneye gitmeden görmek için Fatma Ana'yı. Sarıldılar, vedalaştılar bir güzel. Veda sahneleri duygulandırdı Fatma Ana'yı, ağlamaklı oldu ancak yarı yolda, içtiği ilacın etkisi başladı ve heyecanı geçti, sakinleşti. Hatta uyuklar gibi oldu biraz. Ameliyathane kapısında iç posta, kendi sedyesine kaydırarak içeri aldı ve "preop" denilen ameliyat öncesi bekleme odasına götürdü onu. Ameliyat odasının hazırlıkları tamamlanincaya kadar biraz beklettiler orada. Torunu da hep yanındaydı bu süreçlerde. Hazırlıklar tamamlandığında, iç posta onları ameliyat odasına götürürken:

"- Sen teyzeden daha heyecanlısın Doktor Bey. İnsan kendi yakını olunca doktor da olsa merak ve endişe ediyor değil mi? Ama İnşallah iyi gidecek her şey, üzülme." diye teselli vermeye çalıştı Dr. Ahmet'e.

Bir gün önce ziyaretine çıkan anestezi asistanı Dr. İpek, hocası Dr. Kemal Bey, ameliyat hemşiresi, teknisyeni, anestezi teknikeri ameliyat odasının kapısında karşıladılar Fatma Ana'yı ve torunu cerrahi asistanı Dr. Ahmet'i. Güler yüzle, tatlı sözlerle, Fatma Ana'nın ellerini, saçlarını okşayarak sedyeyi içeri aldılar. Sonra sedyeden ameliyat masasına geçirdiler el birliğiyle. Sonradan gelen ve ameliyatı yapacak olan genel cerrah Dr. Fikret Bey onun tonton yanaklarını okşayıp:

"- Nasılsın teyzeciğim? Sakın korkma, ameliyat iyi geçecek." diye moral verirken, o:
"- Ben senden değil narkozculardan korkuyodum ama, korkmamamı, hocasıyla birlikte beni güzelce uyutup sonra da uyandıracacağını söyledi İpek kızım, onun için artık korkmuyom!" diyerek herkesi gülümsetti Fatma Ana.

Anestezi asistanı Dr. İpek ile anestezi teknikeri birlikte Fatma Ana'nın koluna tansiyon manşonu takıp manşonun hortumunu da nabız ve tansiyon ölçümü için monitör cihazına bağladılar. EKG görüntüsü almak için vücuduna elektrotlar yapıştırıp baş parmağına da kanındaki oksijen yüzdesini gösterecek diye pulse oksimetre denilen mandal gibi bir şey taktılar. Bütün bulgular monitörden okunuyordu ve normal sınırlar içindeydi. Sonra sıvısını kontrol ettiler. Hazırlıkların tamamlandığı söylenince Anestezi hocası Dr. Kemal Bey, Fatma Ana'nın yüzüne oksijen maskesini yerleştirerek:

"- Derin nefes al teyzeciğim. Sana oksijen koklatıyorum. Senin köyündeki gibi, dağ havası gibi bu oksijen. Şimdi kolundaki sıvıdan uyutucu anestezi ilacı vereceğiz. Sonra sen derin ve tatlı bir uykuya dalacaksın. Ameliyatın ne kadar sürdüğünü hiç anlamayacak, hiç bir şey hissetmeyecek, sadece anestezi uykusunda olacaksın. Geldi mi uykun, hadi iyi uykular!" dedi. Hocanın son sözlerini duymadan uyumuştur Fatma Anacık.

Sonra kas gevşetici verildi. Solunum yoluna tüp yerleştirildi ve anestezi cihazına bağlandı tüpün ucu. Solunum da, cihazın ventilatör denilen otomatik havalandırıcısına bırakıldı. Sonra midesine sonda yerleştirildi. Bu arada anesteziden izin isteyip operasyon başlatıldı cerrahlar tarafından. Kolon cerrahisi uzun sürerdi genellikle. Oysa Fatma Ana'nın operasyonu, kitlesinin yaygın olmaması, küçük ve sınırlı olması, lenf dolaşımına yayılmamış olması nedenleriyle çok uzun sürmedi. Tümörlü barsak kısmını belirlenen miktarda çıkartıp kalan barsakları tekrar ucuca dikmişti asistanıyla birlikte Dr. Fikret Bey. Çok başarılı ve hızlı bir cerrahtı o. Deontolojiye de uyardı. Doktor yakınlarına çok ilgi gösterirdi, tıpkı anestezi hocası Dr. Kemal Bey gibi.

Operasyon sırasında gerek cerrahi, gerekse anestezi yönünden olumsuz bir şey olmadı. Yaşamsal fonksiyonları, anestezi uzmanlarının de başarılı uygulaması ve kontrolüyle stabil seyretti. Kan transfüzyonu gerekmedi. Uygun sıvı uygulaması ve uygun dozda anestezi ajanlarının idamesi ile kardiyovasküler bulgular da normal seyretti. Operasyon bittiğinde, anestezi uzmanlarının yıkılması ve kas gevşemesinin geri döndürülmesi işlemlerinden sonra boğazındaki tüp de çıkınca hemen gözlerini açtı Fatma Ana. Bir süre sonra da:

"- Uyandım mı?" diye sordu kısık bir sesle. Postop, ya da ayılma denilen operasyon sonrası bakım odasında da hep aynı soruyu sorup durdu. Ayılma odasında yaşamsal bulguları normal seyreden Fatma Ana'nın servisine gidebileceği vakit geldiğinde iç posta onu götürmeye geldi. O sırada ayılma odasına cerrahi asistanı da koşarak girdi. Ayılma hemşiresine seslenerek:

"- Hastaya koruyucu antibiyotik yapmayı unutmuşuz. Hemşire hanım şunu yapar mısınız?" Ayılma hemşiresi enjeksiyonu yaptıktan sonra iç posta devraldı Fatma Ana'yı. Torunu dışarı çıkıp, ameliyathanenin kapısında bekledi ninesinin gelmesini. Ayılma odasında başından ayrılmayan Anestezi asistanı Dr. İpek de kapıya kadar yanında gitti Fatma Ana'nın. Kapıda dış postanın sedyesine kaydırılmadan önce de:

"- Fatma Teyzeciğim, ben burada artık seni dış postaya ve torununa teslim edeceğim. Sonra da ikinci hastayı uyutacağım. Ama iş çıkışı servise, yanına çıkarım nasıl olduğunu görmeye. O zaman sohbet ederiz. Şimdilik güle güle!.."

O da ne?.. nasıl olur?.. "Sağ ol evladım." demesini beklediği Fatma Ana'dan hiç ses yok!.. Gözleri kapalı. Hemen nabzına el atıyor İpek, nabız yok...

"- Aman Allahım!.. Ne oldu da gittin birden?.. İç posta! Hemen tekrar boş bir ameliyat odasına alalım hastayı çabuk olun! Hocama haber verin, çabuk, çabuk!.." Jet hızıyla girdiler bir odaya ve ameliyat masasına aldılar Fatma Ana'yı. Yine çok hızlı bir şekilde monitörize ettiler. Bu sırada anestezi hocası Dr. Kemal Bey koşarak girdi içeri ve bağırmaya başladı:

"- EKG düz çiziyor İpek, hasta arrest olmuş!.."

"- Evet hocam, ben de nabız alamayınca hemen buraya getirdim. Bir-iki dakika ancak oldu."

"- Tamam tamam... Çabuk tüp verin, entübe edeyim. Resüsitasyona başlayalım. Saniyeler önemli şimdi. Defibrilatörü getirip hazırlayın. İpek, adrenalin yap. Diğer ilaçları da sırasıyla yap. Ha, steroid de yap, koruyucu olarak, her ihtimale karşı."

Entübasyonu hızla yapıp oksijeni açarak solunum cihazına bağladıktan sonra hemen kalp masajına başladı Dr. Kemal. Bilinçli ve düzenli bir kalp masajıyla üç-dört dakika sonra monitörde kalp atımları belirdi. Fibrilasyona girseydi defibrile edeceklerdi ama, defibrilasyona gerek kalmadan kalp ritmi düzene girdi. Tansiyon ve nabız da düzelmeye başladı. Geri dönmüştü Fatma Anacık. Sevindiler hep birlikte... Bir köşede ağlayan torunu Dr. Ahmet de çok sevinerek, sildi göz yaşlarını.

Cerrahinin ve anestezinin şimdi bir sorusu vardı ortada cevaplanması gereken:

"- Neden oldu bu durum? Ayılmadan sapaşağlam çıkan hasta 1-2 dakika sonra neden arrest oldu? Emboli mi attı? Aort damarında veya beyinde bir anevrizma vardı da omu patladı? Ağır bir kalp krizi mi geçirdi? Bir çırpıda ilk düşündükleri bunlardı. Ama uymuyordu şu andaki duruma bunlar. Kalp ritmi, nabız ve tansiyon normal değerlerine yaklaşmıştı, enfarktüs veya ciddi bir beyin problemi yoktu demek ki... Düşündükleri olasılıklar şu andaki bulgularla bağdaşmıyordu. Kan gazları, elektrolitler ve biyokimyasal tüm değerlerin çok acil ölçülmesi için hemen kan örneği alıp laboratuara gönderdiler. Daha sonra belki, her ihtimale karşı acil tomografi çektirmek de gerekebilirdi. Hocalar kan bulguları gelene kadar olasılıkları tartışmaya devam ederken cerrahi asistanı heyecanla sordu:

"- Hocam, hasta ayılma odasından çıkarken ben hemşire hanıma, daha önceden yaptırmayı unuttuğum profilaktik antibiyotiği yaptırmıştım. Ona bağlı bir anafilaktik reaksiyon olabilir mi?"

"- Olabilir tabii!.. Anafilaktik şoka bağlı arrest olmuş olabilir! Neden daha önce söylemiyorsun bunu?" dedi Kemal Bey, sonra Dr. Ahmet'e dönerek:

"- Ninenin ilaç allerjisi var mıydı Ahmet?"

"- Bilmiyorum ki hocam. Varmış demek ki!.." Bu arada, üzerindeki örtüyü açıp ninesinin vücuduna bakınca bu olasılık doğrulanmış oldu. Tüm vücudunda, boynuna ve kollarına yayılan kırmızı döküntüler vardı Fatma Ana'nın. Antibiyotiğe bağlı erken tip reaksiyon anaflaksi ve arreste neden olmuştu. Bu döküntüler ise daha sonra gelişen geç tipteki allerjik reaksiyon bulgularıydı. Hemen yüksek doz kortizon tekrarı ve antihistaminik yapıldı damardan.

Bir süre sonra gözlerini açtı Fatma Ana. Sonra da eliyle boğazındaki tüpü çıkartmaya çalıştı halsizce. Dr. İpek, hemen kafını indirip çekti tüpü. Fatma Ana yine aynı soruyu sordu bu kez fısıltı gibi bir sesle:

"- Uyandım mı ben?"

Ameliyattan ilk kez uyandığını zannediyordu. Daha önceki, yani ameliyattan sonraki ilk uyanmasını hatırlamıyordu. Anestezik ilaçların retrograt amnezi denilen unutturma özelliği vardı çünkü. Torunu Dr. Ahmet kendi kendine mırıldandı kimse duymadan:

"- Ah neneçim, "uyanamazsam, uyanamazsam" dedin, gerçekten de az kalsın hiç uyanamıyordun, bizi terk edip gidiyordun öteye!.."

Dr. Kemal Bey, "Bizi çok korkuttun!.." der gibi bakıp Fatma Ana'nın başını okşadı. Ameliyat odasından çıkarken de:

"- Hastayı yoğun bakıma alalım İpek. Bu geceyi orada geçirsin. Yarın duruma göre çıkarırız servisine." deyince, "O niye o? hani servise gidecektim?.." der gibi baktı Fatma Ana. O zaman Dr. İpek elini tutarak:

"- Teyzeciğim biz bu ameliyatlardan sonra hastaları yoğun bakıma alıyoruz. Hiç korkma. Orası çok güvenli bir yer. Hem, ben bu gece yoğun bakım nöbetçisiyim. Senin yanında olacağım, tamam mı teyzeciğim?"

"- Tamam evladım. Sağ ol. Beni uyandırdın ya, o bana yeter. Allah senden razı olsun!" dedi yine çok kısık bir sesle.

Yoğun bakımda sürekli kontrol edildi Fatma Ana'nın yaşamsal fonksiyonları. Laboratuvar bulguları da normal değerlerde geldi. Dr. İpek'le bir süre sohbet ettikten sonra yapılan ağrı kesicilerin ve uyutucuların da etkisiyle uykuya daldı. Ertesi gün hocaların sabah vizitinden sonra servise gönderildi. Dr. İpek de beraber servise çıktı ve onun eline bir alet verip:

"- Teyzeciğim bak, ağrın olduğunda bu düğmeye basacaksın. Basınca, şu taktığımız cihazdan damarına ağrı kesici ilaç gelecek ve ağrın geçecek, tamam mı?"

"Tamam evladım, sağ ol." dedi Fatma Ana. Böylece ağrısız geçirdi ameliyatın ertesi gününü. İkinci gün kalkıp yürüdü torununun da yardımıyla. Üçüncü gün ağrısı azaldığı için, ağrı kesici cihaza da gerek kalmadı. Günden güne iyileşti Fatma Ana. Anestezi doktoru İpek de doktor arkadaşı Ahmet'in sevgili ninesi Fatma Ana'nın her gün geldi ziyaretine. Doktor yakını olunca hiç ihmal edilmezdi bu ziyaretler.

Fatma Ana'nın yoğun isteği üzerine, bir hafta dinlendikten sonra kemoterapi veya radyoterapi konusunda konsülte edilmesi için kontrole gelmesi şartıyla ameliyatının altıncı gününde taburcu olması kararı çıktı. Dr. İpek taburcu olurken de geldi uğurlamak için onu. Fatma Ana elini öpen Dr. İpek'e sarılıp yanaklarını öptü ve şöyle söyledi:

"- Evladım, Kemal Hocandan helallik aldım, sen de hakkını helal et. Ben rüyamda gördüm, Dr. Kemal Bey ve sen, benim hayatımı kurtarmışınız. Az daha gidiyomuşum öbür dünyaya. Hani, "ya uyanamazsam" diyodum ya, gerçekten de az kalsın hiç uyanamıyomuşum yaaa!.. "

Fatma Ana çok özlediği köyünü ve köylülerini görmeye gittiğinde köy halkı "Fatma Ana gelmiş, Fatma Ana gelmiş!" diye birbirlerine duyurarak doluşuvermişti Fatma Ana'nın geniş sofasına. O da, önce lokum dağıttırdı ağızları tatlansın diye, sonra da bir hoca edasıyla, hepsine hitaben bir nutuk attı:

"- Sevgili kardeşlerim, evlatlarım; Duydum ki iyi olmam için çok dua edivermişsiniz. Hepiceğinizden Allah razı olsun. Ben şimdilik iyiyim. Daha, bundan sonra da bazı tedaviler gerekebilecekmiş. Ama bu günüme de hamdolsun. En büyük vartayı yani ameliyatı atlattım. Hem de masada kalmadan. Kız Hatçe, sen beni korkutmuşsun "Narkoz çok tehlikeli!.." diye. Bi kerem onun adı narkoz değil, anestezi. Bunu öğrenin. Ben bu yaşta öğrendim, siz de öğrenin. Hem, tehlikeli olan anestezi değil. Asıl anestezi ve anestezi doktorları en büyük güvence hastaya. Onlar var ya onlar, insanı iyileştirmek için her bir şeyi yapıyo. Ameliyattan önce şekerim fırladı da, düşürmeden almadılar ameliyata, tehlikeli olur diye. Ameliyat gecesi mışıl-mışıl uyudum, ameliyata giderken de hiç korkmadım. Hele ameliyat masasında uyumam için damarımdan verdikleri ilaçlar var ya, sanki beni gül bahçesine götürdü. Cennet gibi bi yerdi orası. Ama, o rüyada cennetten sonra sırat köprüsüne gittim. Gittim emme geçemedim öteye. Anestezi doktorları çeki verdi beni oradan. Yani anlayacağınız, sizin sandığınız gibi masada kalmak yok. Onlar insanı masada bırakmıyo, mutlaka uyandırıyo. Anestezi denen şey bir mucize, o anestezi doktorları da bu mucizenin kahramanları. Şimdi hepimiz evlatlarınızı okutun, doktor olsunlar. Anestezi doktoru olsunlar. Kahraman olsunlar yani. Kahramanlık yalnız cephede savaşmakla değil, bilim yapmakla da oluyo, bunu bilin artık, kafalarınızı değiştirin artık! Diyeceğim bu kadar!..."

KANATSIZ MELEKLER

Prof. Dr Ayla Tür

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,

Samsun

Mütekaid Müfit Bey başını otobüsün camına dayamış düşünüyordu. Geçen sene , altmışbeş yaşında emekli olduğunda bu eski, "mütekaid" sözcüğünü adının başına koymuştu. Kırk yıllık memuriyetinden sonra yeni yaşamının adıydı bu. Sanki ıskartaya çıkmış, işi bitmiş gibi, bir yenilgi çağrısıydı bu isim önsözcüğü. Onun açısından, doğruluk payı da vardı zaten. Emeklilik için kurduğu hayaller suya düşmüştü. Emeklilik ikramiyesine, konut kredisi de ekleyip, başını sokacak bir ev almak, kiradan kurtulmaktı isteği. Uygun ev arayıp dururken hastalık yakalamıştı aniden. Eskiden beri öksürürdü hep, ama bu kez öksürünce kan gelmişti akciğerlerinden. Yaşamını sürdürdüğü, Balıkesir'in Sındırgı İlçesi'ndeki aile hekimi acilen bir göğüs hastalıkları uzmanına gitmesini önermişti. Ankara'da oturan kızı hemen çağırmişti yanına onu, tedavi ettirmek için. Altı aydır Ankara'daydı. Bu altı ay içinde yaşadıkları bir film şeridi gibi geçiyordu gözünden. Yanında oturan hanımı uyuyordu. Gece yolculuğu olduğu için tüm yolcular uyuyordu. Bir tek otobüs şoförü, muavini ve Mütekaid Müfit Bey uyumuyordu. Yaşadığı olaylar, uzun süren bir uykunun çalkantılı rüyasıydı sanki...

Üniversite hastanesindeki Göğüs hastalıkları doktoru akciğer grafisi, tomografi ve bronkoskopiyle alınan biyopsinin patoloji raporunu inceledikten sonra kendisine:

"- Hastalığınız akciğer kanseri. Sigara nedenli, squamoz cell ca dediğimiz bir kanser türü. Sol akciğerinizde ve büyük bir kitle. Ameliyat ve gerekli diğer tedavilerle kurtulursunuz. Kanser artık tedavi olabilen hastalıklar grubuna girdi. Yeter ki azimli olun, tedavinizi sürdürün." demişti. Müfit Bey bunları düşünürken altı aydır hep yaptığı, başını vurma hareketini yine tekrarladı. Bu kez duvar olmadığından yasladığı cama vurdu kafasını. Sonra da: "Ahh!..." dedi. "Ahh, keşke içmeseydim kırk yıl boyunca o zikkım sigaraları da, bunlar gelmeseydi başıma!..."

Göğüs Cerrahisi Servisinde yer vardı. Hemen yatırmışlardı Müfit Bey'i ve ameliyat hazırlıkları başlamıştı. Servis asistanı uzun bir öykü alımı ve muayeneden sonra kan örnekleri

alıp laboratuara göndermişti. Kardiyoloji konsültasyonu ile anestezi konsültasyonu da istemişti. Kardiyoloji asistanının EKG incelemesinden, kalp muayenesinden ve dosyaya not koymasından sonra anestezi polikliniğindeki asistan doktor da çıktı servise. Müfit Bey'in dosyasını, tetkiklerini iyice inceledi. Sonra odasına gidip kendisini tanıttı. Nabzını, tansiyonunu ölçtü, kalbini, akciğerlerini dinledi. Sonra:

"- Müfit Bey, aslında bu kadar yıl sigara içmiş bir kişide kalp hastalığı da olur genellikle. Ama kardiyolog arkadaşlar normal yazmış. Bu bir avantaj. Diğer bulgularınız da normal. Genel anestezi almanızda bizce bir sakınca yok." diyerek konsültasyon formunu doldurdu. Ertesi gün başka bir anestezi doktoru geldi ve:

"- Ben anestezi asistanı Dr. Selim. Dosyanızı inceledim. Şimdi sizi muayene edeceğim. Yarın ameliyat olacaksınız. Ben de size anestezi hocamla birlikte anestezi vereceğim. Cerrahlar, hemşire ve teknisyenler, yani tüm ameliyat ekibiyle birlikte operasyonu gerçekleştireceğiz. Gece yatarken ve sabahleyin içmeniz için ilaç yazacağım. Nöbetçi hemşire size verecek. Bu ilaçlar gece rahat uyumanız ve ameliyathaneye sakin gelebilmeniz için. "Premedikasyon" diyoruz biz buna. Yani moral vermek için ön tedavi." O zaman Müfit Bey:

"- Moral nasıl olsun doktor Bey. Hastalıkların en kötüsü bu. Ameliyat korkusu bir yandan, anestezi korkusu öte yandan. Nasıl moral olsun?.."

"- Lütfen böyle konuşmayın. Ameliyat ve sonrasındaki uygulamalarla artık, kötü dediğiniz bu hastalık tedavi edilebiliyor. Onun için, aklınıza olumsuz şeyler getirmeyin. Kendinize kötü şeyler değil, güzel şeyler telkin edin. Ameliyatınız da, anestezi uygulamamız da çok başarılı olacak. Her şey çok olumlu geçecek, inanın bana!"

Müfit Bey, anestezi asistanının bu olumlu konuşması ile aldığı moralden ve akşam içtiği ilaçtan sonra rahat uyudu. Ertesi sabah hemşirenin verdiği ilacı bir yudum su ile içip ameliyat gömleğini giydi, içinden dualar okuyarak taşıma sedyesine yattı. Ameliyathaneye giden asansörü, koridorları geçerken hep sohbet etmişti dış posta onunla. Ameliyathaneye geldiğinde ise iç posta devralarak ameliyatın yapıldığı odaya götürdü. Anestezi asistanı Dr. Selim ile anestezi teknisyeni hazırlıklarını yeni bitirmişti. Müfit Bey'i ameliyat masasına geçirdiler. O, Dr. Selim'in elini tutarak:

"- Dünkü konuşmanız beni çok etkiledi. Artık korkmuyorum. Söylediklerinizi düşündüm ve kendime söz verdim. Bu hastalığı, Allah'ın ve sizlerin yardımlarıyla yeneceğim İnşallah."

"- Tebrikler Müfit Bey. Bu azimle yenersiniz, hiç korkmayın!" Sohbet ederken bir yandan anestezi teknisyeni ve Dr. Selim, Müfit Bey'in elinin üstünden serum taktılar, EKG elektrotlarını yapıştırıp koluna tansiyon manşonunu, parmağına oksijen ölçme mandalını yerleştirdiler. Cerrahi asistanı da, cerrahi uygulamayla ilgili araç-gereci kontrol etti.

Bu arada ameliyatı yapacak göğüs cerrahisi hocası Dr. Ferit Bey ile anestezi hocası Dr. Dilek Hanım geldiler. Hatırını sorup cesaret verdiler Müfit Bey'e. Dr. Dilek Hanım:

"- Müfit Bey, şimdi sizi uyutacağız. Hiç bir ağrı duymayacaksınız. Biz damardan uyutucu anestezi ilacı verirken siz de bu, yüzünüze tutacağım maskedeki oksijeni soluyun. Birazdan uykunuz gelecek... Uykunuz geldi mi Müfit Bey?" Müfit Bey Dr. Dilek Hanım'ın bu sözlerinden sonrakileri hatırlamıyordu...

Gözünü açtığı anda ise ertesi günün sabahı olmuştu. Yoğun Bakımdaydı ve Dr. Selim yine başucundaydı:

"- Günaydın Müfit Bey. Dünden beri uyuyorsunuz. Daha doğrusu biz sizi uyutuyoruz. Şimdi boğazınızdaki tüpü çıkaracağım. Sakin olun, önce soluyamaz gibi olabilirsiniz, panik yapmayın. Rahat soluyamazsanız ben size maskeyle yardımcı olacağım" diyerek boğazındaki tüpün kafını indirdikten sonra yavaşça çekip çıkardı. Müfit Bey, önce öksürdü bir süre göğsündeki şiddetli ağrıyla, sonra rahatladı ve derin nefes almaya çalıştı. Maskeyle oksijen soludu. Önceleri düzensiz olan solunumu daha sonra düzene girdi. Damar yolundan yapılan ağrı kesicilere karşın yine de göğsünde derin bir ağrı vardı.

"- Ameliyatta neler oldu Doktor Bey, bana anlatır mısın lütfen?" diye sordu Müfit Bey kısık bir sesle.

"- Dün ameliyattan önce, yani siz uyuyunca sağlam olan akciğerinize tüp yerleştirdik. Oradan anestezi gaz ve oksijen karışımı göndererek sürdürdük anesteziyi. Kitlenin olduğu akciğeriniz ameliyatla çıkartıldı. Ameliyat ve anestezi çok başarılı geçti. Ameliyattan sonra biz sizi uyandırmadık. Yoğun bakıma alıp solunum cihazına bağladık. Bütün günü ve geceyi ağrısız ve uyuyarak geçirmeniz için damar yolundan anestezi ilaç verdik. Şimdi de uyandırdık ve servisimize göndereceğiz. Şu anda kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

"- Sağ olun iyiyim. Beni aydınlattığınız için de ayrıca çok teşekkür ederim. Biraz ağrım var."

"- Tamam , ağrınızı azaltacağız. Hatta siz azaltacaksınız. Bakın şu cihaz ağrı pompası. Bu kalem gibi şeyi avucunuzda tutup ağrınız olduğunda tepesine basacaksınız. O zaman

pompadan damarınıza ağrı kesici ilaç gidecek ve ağrınız azalacak. Ben şimdi sizinle servise gidemeyeceğim. Yoğun bakım nöbetimi devredip ameliyathaneye geçmem gerekiyor. Ama iş çıkışı servisimize, durumunuzu kontrole geleceğim.

Ertesi gün Müfit Bey'i kaldırarak yürütmüşlerdi. Dr. Selim de ziyaretine geldikçe ağrı pompasını ayarlıyordu. "Ağrıyı hastanın kendisinin bir tıkla geçirmesi çok konforlu bir şey. Tıp çok ilerlemiş çok!.." diye söyleniyordu Müfit Bey. İki gün sonra ağrıları azalmış ve pompa da çıkartılmıştı. "Ameliyat sırasında hiç bir şey duymadan koskoca akciğerin çıkartılması cerrahinin olduğu kadar, hatta daha da çok anestezinin başarısı. Anestezi olmasa bu ameliyatlar yapılamaz ki!.." diye düşünen Müfit bey çok memnun kaldığı ve sevdiği doktorlarına isimler takmıştı. Cerrahlara "Süpermenler", anesteziistlere de "Kanatsız Melekler" diyordu. Bu doktorlar onun süpermenleri ve kanatsız melekleriydi. Anestzistler aynı zamanda cerrahların da melekleriydi. Çünkü, onların anestezi uygulamaları sayesinde başarıyorlardı yaptıkları ameliyatları...

Müfit bey ameliyatının yedinci gününde taburcu edildi. Çıkışından on gün sonra kontrole gittiğinde, "- İki hafta sonra yapacağımız PET-BT ile tüm vücut tümör kontrolü sonucu kemoterapi alıp almayacağınıza onkoloji bölümüyle birlikte konsülte edip karar verilecek." denmişti. İki hafta sonra yapılan PET-BT sonucunda ise karaciğerde kitle görülmüştü. Bu kitle ya daha önce çok küçükmüş ve atlanmış, ya da sonradan yayılım olmuştu. Her ne ise, bu kitlenin de alınması gerekiyordu. Müfit Bey'in önce morali çok bozuldu. Kafasını vurdu duvara her zamanki gibi. Sonra, ilk ameliyatını düşündüğünde çok da zor geçmediğini, bunun da kolay geçebileceğini düşündü. Hep olumlu düşünmesi gerektiğini ona anestezi doktoru Selim Bey öğretmişti ya, o da kendine söz verdiği gibi, olumlu düşünüyordu. İlk ameliyatındaki prosedürler yine uygulandı. Farklı olarak, cerrahlar ve anesteziistler değişmişti. Bu kez genel cerrahi bölümünün doktorları süpermen, genel cerrahi odasında çalışan anestezi doktorları da kanatsız meleklerdi.

İkinci ameliyat uzun sürdü. Kitlenin bulunduğu karaciğer lobu çıkarılırken çok kanama oldu. Anesteziist beş ünite kan verdi, altıncı üniteyi taktığında transfüzyon reaksiyonu görülünce hemen çıkartıp gerekli ilaçları yaptı. Uzun süren ameliyat sırasında bu kan reaksiyonunun, kan kaybına bağlı kan basıncı ve nabız oynamalarının dışında fazla bir olumsuzluk yaşanmadı. Bu kez yoğun bakıma uyanık götürmüşlerdi Müfit Bey'i. O da yoğun bakımda, çok merakla izlediği ağır hastaları gördükçe haline şükretti. İçlerinde en iyi durumda olanı oydu çünkü. Yoğun bakımdaki sorumlu hemşireye:

"- Elime kalem vermeyecek misiniz, ucuna basıp ağrımı dindirmem için?" diye sordu. Hemşire de:

"- Yok, biz burada serumunuzdan yapıyoruz ağrı kesicileri. Onu, servise çıkarken verecek anestezi doktorları size." demişti de, içi rahatlamıştı Müfit Bey'in. "Demek ki kanatsız meleklerim bu sefer de bana ağrı çektirmeyecekler." diye düşünürken anestezi asistanı da gelmişti yanına:

"- Müfit Bey, sizi servise gönderecektik ama, fazla kanamanız olduğu ve kan transfüzyonuna bağlı reaksiyon olduğu için bu gece burada gözleyip yarın sabah servise yollayacağız. Genel durumunuz iyi, merak etmeyin."

Karaciğer ameliyatından altı gün sonra taburcu olmuştu Müfit Bey. Geçen seferkinden daha halsiz düşmüştü ama, morali iyiydi. Cerrahi ve anestezi doktorları ona bu kez de çok iyi davranmış ve çok moral vermişlerdi. Öyle ya, onlar Müfit Bey'in süpermenleri ve kanatsız melekleriydi. Yine göstermişlerdi yüceliklerini...

Son operasyondan üç hafta sonra kemoterapi seansları başlamıştı. Dört kürden sonra çekilen PET-BT bulguları çok güzeldi ve artık kemoterapiye son vermişlerdi. Kemoterapi kürleri, yan etkileri önleyici modern ilaçlara karşın yine de çok ağır geçmiş ancak, Müfit Bey moralini bozmamış ve tedavisini azimle sürdürmüştü. Onun yaptığı en karamsar davranış, alışkanlık haline getirdiği kafasını duvarlara vurup "Ahh, ahh, keşke içmeseydim kırk yıl boyunca o zıkkım sigaraları da, bunlar gelmeseydi başıma!.." demek olmuştu. Bu hareketi özellikle sigara içtiğini bildiği insanların yanında yapıyordu, belki ders olur da sigara içmeyi bırakırlar diye. Kemoterapi aldığı günlerin birinde Algoloji yani Ağrı Bölümü'nün önünden geçerken Anestezi doktoru Selim'e rastladı. Hemen sarıldı ona "Kanatsız Meleşim!" diyerek. Dr. Selim halini hatırlarınca da:

"- Nasıl olacak, ilk tanıştığımda verdiğin telkinler doğrutusunda direniyorum. Ama çok zor be evladım! Ağrılar bir yandan kemoterapinin yan etkileri bir yandan, bazen tükendiğimi hissediyorum." dedi ağlamaklı. O zaman Dr. Selim:

"- Sakın ha, sakın kendinizi bırakmayın. Sizin durumunuzdan çok daha kötü durumdaki hastalar yendi bu hastalığı. Kemoterapi bitince, ağrılarınız devam ederse, yanıma gelin. Ben Algoloji rotasyonundayım. Burada ağrı tedavisi yapıyoruz. Size ağrı çektirmeyiz. Anestezinin görevi, sadece ameliyatta değil, diğer durumlarda da hastaya ağrı çektirmemektir. "

"- Çektirmezsınız tabii, çünkü siz hastaların iyilik meleklerisiniz. Bir tek kanatlarınız eksik!..."

Mütekait Müfit Bey altı aydır yaşadıklarını düşünürken başı otobüsün camına dayalı olarak uykuya dalmış, uykusunda ise "Siz benim kanatsız meleklerimsiniz!.." diye sayıklıyordu...

HAYALLERİM, AŞKIM ve BİBUÇUK İSKENDER

Uzm. Dr. Figen Demir Kardeş

SARP Ortak Sağlık Güvenlik Birimi

ADANA

Onunla tanıştığımızda ben bilgisayar dersanesinin kursiyerlerinden bi çıktım, o ise yakışıklı bilgisayar hocamız.. Ders günleri bende bi telaş! Saç-baş, makyaj, kıyafet deneme, sanırsınız defileye çıkıcam. Ama aşk işte, gençlik ateşi güzel şey... Onun her bakışında kalbim çarpıyor, yanaklarım kızarıyordu; göz süzme, endam, işve ne gerekiyorsa yaptım ve onu kaptım..

Evlendiğimizde ben 20'ydim o 30.. Ne yazık ki kısa sürede, yakışıklı prensim kurbağaya dönüştü. 22'imde anne olunca, zaten artık kendime ait bi hayatım yoktu. Oysa ne hayallerim vardı, muhasebe okumuştum, eşimin şirketinde birlikte çalışcağıktık, kendi işimin kadını olacakken elimde süpürge, ütü, kucağımda çocuk televizyonda kadın programı izliyip sadece 'akşama ne pişirsem?'i düşünen bi hâle ne ara gelmiştim ben??

'Böyle hayatın tam ortasına sığıim!' derken telefonum çaldı. Arayan kocamdı, son günlerde bu hislerle onun da kafasını şişirdiğimden olsa gerek:

-Hazırlan seni alıcam, yemeğe gidelim başbaşa dedi.

Aslında iyi olmuştu, lise arkadaşım Neriman, face'ine boy boy kocasıyla fotoğraflarını koyup duruyoken ben uzun süredir koyamamıştım, hem fotoğraf da çeker koyarım dedim kendi kendime... Altına da yazdım mııı 'Hayallerim, aşkım ve bi buçuk iskender..' Ayyy evet, süper olacaktı...

Çocuğu önce anneme bıraktık. Arabada bi suskunluk, biraz laf attım ama baktım adam kravatı gevşetti, camı açtı nefes almaya çalışıyor

İyi misin sen?

İyiyim biraz nefesim daraldı

□ İçme Şu zıkkımı ya!.. Nefes alamıyosun fosur fosur.. İki gün sonra televizyondaki gibi 'hadi baba, hadi baba' kalcaksın vallahi tıknfes..

□ İiyim de dırdırından kurtuluyim, boŐver kazık mı akacam, ohhh sessiz sakiin, bazen diyorum Şöyle hastalansam da yatıp dinlensem acık.

□ Ayyy Ahmeett lafin altında kalacağına bokun altında kalırsın, i o zaman...

Arabadan indik, restorana girdik, sipariŐimizi verdik; etrafı incelerken karşı masadaki hatuna baktım. Tek başına oturmuş hem yemek yiyor hem de kendi kadar bi kitabı okuyup notlar alıyordu. 'Ayy yazık, kaç yaşına gelmiş hl ders alıŐıyo, üstü başı saçı başı ne kadar özensiz' diye düşünüp çantadan aynamı çıkarıp kendime Őyle bi baktım 'evet evet, güzeldim..' Fotoğraf çekmesi için garsonu çağırdım.

Tam bu sırada Ahmet gŐsn tutarak yere yığıldı, mosmor kesilmişti. Ben panik içinde 'yardım ediiin!' diye çığlık atarken karşı masadaki o minyon hatun yanımıza doğru koştu; 'dev'leŐti sanki... EĞildi, son derece soğukkanlı olarak eşimin nabzına bakıp masaja başladı, garsona dönüp

□ Araba anahtarım sizde, çabuk arabamın arkasındaki ilkyardım çantamı getirin dedi.

Ben donakalmıŐtım. Hem ağlıyor hem dua ediyordum: 'Allahım nolur onu bana baĐıŐla, nolur Ahmet'i mi kızımmla benden ayırma, yalvarırım..'

O sırada gelen ilkyardım çantasından bi tüpü çıkarıp kocamın ağzından soktu, bi balona bastıkça Ahmet'in rengi düzelmeye başladı. Ambulans geldiğinde doktor hanım bağırarak ekibe bilgi verdi, ambulansa atladı kocamın yanında gitti. Ben olayın Őokunda ambulansın arkasından bakarken garson:

□ Doktor hanım yakındaki hastanede anestezi uzmanıdır, gel bacım biz seni hastaneye götürelim dedi .

Acil yapılan anjiyoyla damarı açılan Ahmet ok Şükür yaŐıyordu, o an nöbet çıkışı yemek yemeye uğrayan doktor hanım orda olmasa, bu belki de bizim 'son yemeğimiz' olacaktı..

Ahmet'e hayatını baĐıŐlayan doktorun 'anestezist' olduğunu duyunca Şaşırdım, bu narkozcular sadece ameliyatta hasta uyutmuyo muydu allaaŐkına?? Geçen gün izlediğim sabah programında bi anesteziistin uyuttuğu narkoz hastaya çok gelince, 80 yaşındaki hasta

ölmüş; bütün kadınlar doktorlara sayıp sövmüştü. Kadının tekinin 'doktor sefa içinde para için kesip biçer, umrunda mı sanki' diye ahkam kestiğini hatırlarken, etrafıma baktım. Şu an yoğun bakım ünitesi kapısı önünde, o yalan-yanlış her gün doktor hatası haberlerinde geçen kişiler 'benim kahramanlarımdı', gece üçte bizim için koşturan, bizim için uyumayan, bizim için uğraşan hekimler.

Tam o sırada doktor hanım geldi:

□ Çok geçmiş olsun, Dr.Figen ben, şanslısınız tam zamanında yetiştirebildik; kardiyolog arkadaşlar da kapalı damarı açtılar; içerdeki yoğun bakım nöbetinde, anesteziyenin Dr. Kutluk bey var, ben sabah ameliyata girmeden yine uğrarım, şükür herşey yolunda şu anda..

□ Teşekkür ederim...

Ölümlerle yaşam arasındaki çizgide koşturup kocamı Azrailin elinden çekip almış, bana kocamın yaşadığını söylüyor, bende ne diyordum sadece: teşekkür ederim..'Neyse' dedim kendi kendime, kafamı toplayıp 'Ahmet iyileşti' diye teşekkür yazısı yazınca doktorumu da etiketlerim artık..

Kafam karmakarışık; kocamın alamadığı terfi, bana alamadığı araba, çocuğun huysuzluklarına sinirlenmişim, aldığım üç kilo için aynanın karşısında üzümlüüm, kaynanamın beni oğluna hiç layık görmeyişi, herşey çok anlamsızdı.. Gözlerimden yaşlar süzülürken bekleme odasında duvarda asılı yazıyı okudum: 'Yaşam, biz planlar yaparken başımıza gelenlerdir..' Ne kadar doğrudu. Kocamla face e mutluluk fotosu atacakken şimdi nerdeydim?? 'Du bakiim dedim yine de face'ime yazıyorum: Hayallerim, aşkım ve Anestezi Yoğun Bakım.. Böylece Ahmet'in rahatsızlığını da herkese duyurmuş olurum.

Bikaç gün sonra Ahmet taburcu oldu, bi aylık evdeki istirahati süresince sanki birbirimizi yeniden kazanmış, yeniden sohbet eder hâle gelmiştik. 'Meleğimizle' teması hiç kesmedik, ara ara hatrını sorduk, telefondaki yorgun ama sevecen sesi hep içimizi ısıttı.

Çocuğumun bademcik ameliyatı olması gerektiğini öğrenince heyecanla yine 'onu' aradım. Ameliyat günü geldiğinde odada kızımı ziyarete geldi, onu görmek bile hepimize güven vermişti. Ameliyathane girişinde çocuğumu kucağımdan alırken onunla göz göze geldik. Bu ne zor bi iş, ne büyük bi sorumluluktu?!! 'Çocuğunuzu verin, ona hiç ağrı duyurmadan uyutup kesicez, düzeltip daha da sağlıklı, güvenli bi şekilde size geri vericez' diyen bi doktorun

gözlerinin içine 'size güveniyorum çocuğumun hayatı sizlere emanet' bakışıyla evladınızı teslim etmek... Akıl alır bi iş diildi bu..

Kızımın ameliyatı çok iyi geçti, hatta ilerleyen yıllarda bel ağrısından kıvranan babamın ağrısını kesip şifa veren de yine bi 'anestezi doktoru' oldu.

Ameliyatta hastanın kalbi- ciğeri olan, gece başında sabahlayan, ızdırıp içinde kıvranırken ağrıyı kesip yüzünüzü güldüren, Azraile meydan okuyan ama kimsenin tanımadığı bu 'gizli kahramanları' hayat bana işte böyle tanıttı.

3 AY SONRA

Eşimle işyerimize geldim, birlikte çalışıyoduk artık; bilgisayarımı açtım bugün '14 mart Tıp Bayramı' imiş.. Hemen Figen hanım'ı arayıp gününü kutladım. Ben çok şanslıydım, bir musibet hayatımda bin güzel değişim yapmıştı; ekrandaki eşim ve çocuğumla olan resme bakınca içim mutlulukla doldu, ihtiyacım olduğu anda meleğim yakınlarda olduğu için şükrettim.

'Du bakiim face'imde konumumu paylaştım de, şirkette olduğumu, işe döndüğümü görsün herkes...'

SON NEFESİNE KADAR

Yard.Doç.Dr. Hüseyin Ulaş Pınar

Başkent Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Merkezi

Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

KONYA

Uzun süredir sevişmiyorlardı. Neyse ki o akşam ufaklıklar erken uyumuş, açlıkla birbirlerine sarılmışlardı. Karısının sıcak nefesi, meltem kokan teni onu kendinden geçirmişti. Daha fazla dayanamayıp içine girdi, ritmik hareketlerle gidip gelmeye başladı. Hızlandıkça konsantrasyonu bozulmaya başladı. Birden o günün akşamüstüne döndü, işten çıkmak üzereyken verilen acil kod, yoğun bakımdan on saniyede dahiliye servisine çıkışı, kalbi durmuş olan genç kadın hasta ve aynı ritmik hareketlerle başlattığı kalp masajı...Başı döndü. Kendini karısının yanına bıraktı. Yarı karanlıkta sorgulayıcı iki yeşil gözü üzerinde hissetti. “Ben bir balkona çıkayım en iyisi” dedi eşine, “Gelmemi ister misin?” diye soru karısı, hayır anlamında başını iki yana salladı “gelirim beş dakikaya bir sigara içeyim”.

Ne biçim meslek bu ya diye düşündü, yatakta bile rahat bırakmıyor beni. Oysa tıpta uzmanlık sınavında 1-2 soru daha yapsa başka bir bölüme adım atacaktı, 8- 17 çalışıp işini hastanede bırakacaktı belki de Radyoloji uzmanı olsa. Şans işte diye düşündü ateşlerken dudaklarının arasındaki zehrini. Mecburi hizmeti yeni bitirmiş, yine Anesteziyoloji ve Reanimasyon uzmanı olarak yaptığı askerlikten sonra bozkırın ortasındaki bu yavan şehirde yaşamaya başlamışlardı. Uzmanlık diploması düştü aklına ilk nefesini alırken. Devlet “2 yıl benim için çalışmazsan alamazsın o belgeyi benden” demişti. Fena da olmamıştı aslında, gerçekten ihtiyaç duyulan bir bölgede 2 yıl çok yoğun bir şekilde mesai harcamıştı hastanesinde devletin. En garibi de hasta ayırt etmemeyi öğrenmişti. Çalıştığı bölgede yoğun faaliyet gösteren terör örgütü sempatizanlarıyla, aynı anda başka salonda ameliyat edilen güvenlik güçlerine aynı mesleki ilgiyle yaklaşmış, bu yaptığından hiç de gocunmamıştı. Parçalanmış kafatasları, kopan uzuvlar, delinmiş organlar, sahipleri onun elinin altında güvenderken onarılmıştı hep. Gençliğinin ve taze bilgilerinin çok faydası dokunmuştu o yaşamlara. Yine de mecburi hizmeti biter bitmez yeter bu kadar deyip bir diğer mecburiyete atıldı. Vatan borcu da iyi kötü bir yılda bitmişti işte. “Tatlım” diye seslendi karısı o sırada “ Gelmiyor musun artık?”

Son kez parlatırken sigarasının ucunu yoğun bakımda yatan Ahmet Amca geldi aklına. Kaç kez yakmıştı 70 yıllık hayatında bu zıkkımı acaba? Ayıramıyorlardı solunum cihazından bir türlü, yetmiyordu nefesi. Her KOAH hastasında bırakmaya çalışırdı sigarayı. Kaç kez denemişti 5, 10, 20? Her seferinde yenilmişti cazibesine.

Sabah erken kalktı. Kimse uyanmadan çıktı evden. Ameliyathane programı o gün çok yoğundu. Sömestr tatili herkesi sevindirirken onlar için sıkı tempo demektir, çıkarılacak çok bademcik, erkekliğe ilk adımını atacak çok ufaklık vardı. Evdeki uyuyan meleklerini düşündü, ilk çocuğa anestezi ilaçlarını verirken. Karı koca nasıl ağlamışlardı büyük kızları apandisit nedeniyle ameliyata alındığında. O ameliyat masasında en az üç kalp atardı eğer anestezi verdiği bir çocuksa. Çok dikkat isterdi o masada çocuklar, günlük yaşamda istedikleri gibi. Nasıl abartırlarsa ağlamayı, gülmeyi, eğlenmeyi uyanırken, anestezi etkisi altında uyurken de en küçük hatada hemen abartılı reaksiyon verirlerdi. Az terlememişti saç diplerine kadar elinin altındaki meleğin oksijen düzeyi düştüğünde ya da kalp atımı azaldığında.

Ne biçim meslek bu ya diye düşündü, her gün sana emanet edilen onlarca hayatla geçirilen günler. Keşke başarılı olmasaydım üniversite giriş sınavında derdi bazen, belki o zaman giderdi sinema tutkusunun peşinden, belki vücutları yerine duygularına dokunurdu insanların çektiği filmlerle. Ama şimdi fotoğraf çekmeye bile vakti kalmıyordu ki. Hatta gece yarısı fırsat bulup izlemeye çalıştığı filmleri bile uyuyakalmadan bitiremiyordu çoğu kez. Yorgun gelinen evde yeni bir mesai onu bekliyordu. Türlü şaklabanlıklar, oynanan oyunlar, anlatılan masallar iki canavarın bitmek bilmeyen iştahlarını zar zor doyuruyordu. Nedense iştaki başarısını evde bir türlü sergileyemiyordu. Nasıl olur da külkedisinin arabasının bile balkabağına dönüştüğü saatte bu canavarlar hala uyanık olurdu?

O akşam uzun yıllardır görüşmediği arkadaşlarıyla buluştu. Liseden sonra telefonla da olsa hala görüştüğü birkaç arkadaşı yaşadığı şehre gelmişlerdi. En son 5 sene önce görüşmüştü üçüyle de okulun pilav gününde. Rakı sofrasının kanda hızla yükselttiği alkol neşesini yerine getirmişti. Okulda yaptığı haylazlıkları hatırlattıkça arkadaşları, neşesi artacağına azalmaya başladı. Nasıl değişmişti yıllar içinde? Nasıl her şeye hemen güldüğünü hatırladı, yaşam enerjisini, kurduğu sıkı arkadaşlıkları. Yıllar mı götürmüştü neşesini, yoksa işinin stresi mi? Neden yaklaşamıyordu artık insanlara? Neden gülemiyordu artık aynı esprilere? Yanındaki İstanbul'dan gelen eski sıra arkadaşına baktı, çok tutmamış iki albüm çıkararak, ara sıra reklam yazarlığı yapan Özgür'e. Özgür'ün ela gözlerinde yeşil hareler parlıyorken, kendisi

muhtemelen ölü balık gibi bakıyordu. Sahi ne biçim meslekti bu ya, yaşam enerjisini bile elinden almıştı.

Akşam aşırıya kaçmamış olsa da sabah yine baş ağrısıyla uyandı. İki lokma atıştırıp ağrı kesicisini aldı. Maalesef nöbet günüydü, içmeseydim keşke dedi içinden. Neyse ki gündüz sakindi de bir köşede yarım saat kestirebildi. Nöbeti de sakin başladı, gece yarısı yoğun bakım hastalarını hızlıca dolaşmıştı ki acil servisten travma hastasının ameliyathaneye çok hızlı bir şekilde çıkarıldığı haberi geldi. Hemen anestezi teknisyeni ile birlikte ameliyat salonunu hazırladılar. Gelen hasta çok gençti. 17 yaşında motosiklet kazası geçirmiş ve maalesef kafa ve göğüs travmasına bağlı olarak şok tablosunda önlerine düşmüştü. Anestezi teknisyeni hastanelerindeki en tecrübeli ve hızlı olanıydı Allah'tan. Yapılabilecek tüm girişimleri kısa sürede bitirip cerrahi ekibin hemen başlamasını sağladılar. Beyin cerrahi ekibi kafa içindeki kanamaya müdahale ederken kalp damar cerrahisi de kalp ve akciğerdeki yaralanmayı ve kanamayı kontrol etmeye çalışıyordu. Tam 6 saat süren operasyon sonunda çok şükür bir problem yaşamadan hastalarını yoğun bakıma çıkarabildiler ama sabahı da etmişlerdi. Hasta henüz çok gençti, daha yaşaması gereken mutlulukları, heyecanları, kalp kırıklıkları, uzun yılları vardı. Çok uğraşmışlardı ama değmişti doğrusu. Uykusuzluktan tükenmişti. Meslektaşına hızlıca yoğun bakımı devredip hastaneden çıktı. Uzmanlık eğitimleri sırasında nöbet sonrası da çalışıp 36 saat hastaneden ayrılmadıkları olurdu ama şimdi 24 saatin sonunda pestili çıkıyordu artık. Arabasına yaklaşmışken karısı aradı. Ayın 1 iydi ve çocuk bakıcısının maaşını getirmeyi unutmamalıydı. Kahretsin, 1 ay önce hastane farklı bir bankayla anlaşmıştı ve otoparktaki bankamatik yerine yolun karşısındaki yeni bankaya gitmek zorundaydı. Ayaklarını sürüyerek karşıya geçti, emeğinin karşılığı olan hesabındaki meblağın bir kısmını yine emeğinin karşılığını bekleyen bakıcıya vermek üzere parayı çekti. Yandaki simitçiden gelen kokuya karşı koyamayıp 4 de simit aldı. Arabasına ulaşmak için yola adımını atmıştı ki, acı fren sesini duydu. Başını bile çeviremeden önce dizinde sonra göğsünde ve son olarak kafasında saliseler içinde çok şiddetli bir acı hissetti. Kendine geldiğinde sırtüstü yatar halde yoldaydı. Mavi gökyüzünde güneş henüz yeni yükselmeye başlamıştı. Ağzındaki kanın buruk tadını aldı. Zor nefes alıyordu. Çok hızlı bir şekilde kan kaybettiği için bilincini yitirmeye başladığı anda nöbetteki hastası geldi aklına, onun iyileştiğini, yakınlarının sevinç gözyaşlarını, kız arkadaşına sarılışını düşledi. Sonra son bir gayretle güldü. Hayatının sona ermek üzere olduğu anda bile karısı, çocukları yerine yine bir hasta gelmişti aklına. Sahi nasıl bir meslekti bu ya, son nefesine kadar içine işlemişti. Gözlerini son kez yumduğunda sol elinde hala simit poşetini tutuyordu.

İÇİMİZDEKİ ÇOCUK

*Uzm. Dr. Çağdaş Alp UZAN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,
ESKİŞEHİR*

Korkulu gözlerle, üzerine doğru eğilmiş olan başı kepli,yüzü maskeli adamı süzdü çocuk.“Ben nerdeyim amca?” diye sordu.“Sakin ol çocuğum.Güvenilir ellerdesin.” diye yanıtladı yüzü maskeli adam.Çocuk sesinden tanıdı adamı.“Ben seni tanıdım.” dedi yüzünde gülücükler açarak.“Sen bana şeker veren doktorsun.”Maskesini hafifçe indirdi adam.Çocuğun ağzı kulaklarına vardı.Adam eldiven kutusundan bir eldiven alıp şişirdi ve beş parmaklı bir balon ortaya çıktı.Elindeki kalemle üstüne kaş,göz,burun,dudak çizdi ve balon kocaman gülen bir surata dönüştü.Balonu çocuğun eline tutuşturdu.Polikliniğe geldiğinde çocuğun annesinden bir an bile ayrılmak istemediğini görmüş ve çocuğu biraz sakinleştirmek için eline bir şeker verip klasik soruyu sormuştu.“Büyüyünce ne olmak istiyorsun?”Çocuk annesinin gözlerinin içine bakıp pilot olmak istediğini söylemişti.”Biz anesteziistler de bir nevi pilot eğitmeni sayılırız.” demişti çocuğa.Şimdi ameliyat masasında pilot maskesini yani anestezi maskesini çocuğun yüzüne yaklaştırırken: “Poliklinikte söylediklerimi hatırla.Uçuşa hazır mısın?” diye sordu.Çocuk başıyla onayladı.Hızla içine çekmeye başladı anestezi gazını.Kollarını açtı.Sanki göğe doğru yükselmeye başlamıştı.Yükseldikçe karardı gökyüzü,yıldızların ışıkları bulanıklaştı. Çocuğun elindeki balon yere doğru süzölmeye başladı,eli gevşemişti.

Tam yere degecekken balonu tuttu adam.“Mehmet bey, Mehmet bey.” diye seslendi ve omuzuna dokundu yavaşça. Derin bir rüyadan uyanmış gibiydi Mehmet.Anlamsızca etrafına baktı.Işıklar gözlerini alıyordu.“Neredeyim ben?” diye sordu.“Mehmet bey ameliyatınız bitti,Şimdi ameliyat masasındasınız.” dedi başı kepli,yüzü maskeli adam.Adamın ağzından çıkan sözcükler sanki bir kuyunun dibinden geliyordu.Uykuya dalar gibi olduğunda tekrar omuzuna dokundu adam.Gözlerini bu sefer kocaman açtı Mehmet.Daha iyi görüyordu.”İyi misiniz?Ameliyatınız bitti.”diye tekrarladı adam.Başını öne doğru salladı Mehmet.”Beni tanıdınız mı?” diye sordu.Mehmet “Hayır.Tanyamadım.” diye yanıtladı.Yüzündeki maskeyi indiren adam elindeki beş parmaklı balonu gösterdi.Balonun kaşları,gözleri,burnu ve dudakları vardı,tıpkı kendi çizdikleri gibi.Kocaman suratındaki gülen

gözleriyle bakıyordu Mehmet'e.Mehmet'in gözlerinden iki damla yaş süzöldü ve "Aramıza hoş geldin çocuk." dedi.47 yaşında olsa da Mehmet'in yüzünde 10 yaşındaki bir çocuğun gülümsemesi belirmişti.

DOKTOR İZDİVAÇ PROGRAMINA KATILIRSA

Uzm. Dr. Figen Demir Kardeş

SARP Ortak Sağlık Güvenlik Birimi

ADANA

Günlerden bigün olmaz ammaa doktorun biri, şu beyin uyuşturan, neyin kafasını yaşadığı belli olmayan bisürü insanın gidip birbirine paralel-seri bağlanarak elektrik alıp verdikleri izdivaç programlarından birine katılmış. 'Doktor' olduğunu duyunca hayatını garanti altına alacağını düşünüp yarışmacıyı yanıltmasın diye mesleğini söyletmemişler.. Bayan doktor, anestezi uzmanı, talibinin sorularını cevaplamaya başlamış.

-Hoşgeldiniz , nerden geliyorsunuz??

-Ben aslında Ankara'da büyüdüm şu an işim gereği şehir şehir dolaşıyorum, son beş yıldır üç ayrı ilde yaşadım..

-Hımmm, mesleğinizden biraz bahseder misiniz?

-Valla yeryüzü varolduğundan beri bize ihtiyaç duyulmuş, olmazsa olmaz meslek gruplarından birindeyim. Genelde erkeklerle çalışıyorum. Çalışma saatlerim çok düzensiz, gece gündüz telefonla çağırırsam hemen gitmek zorundayım. Kıvranan bi adamı iki dakkada kuzuya çevirip kafasını bihoş yapabilirim. El becerisi çok önemlidir bizde, damardan çalışırız, sevmeden zati bu iş yapılmaz.. Genelde her ay hizmet verdiğimiz odalar ve gruplar değişir. Odaya müşteri giyinik gelirse çok kızarız, yanımıza gelirken üstünde hiçbirşey olmamalı.. Biz müşterilerimizi seçme şansına sahip diiliz ama onlar bizi seçebilir. Ben kendi adıma hemen uyuyan müşteriye tercih ediyorum, çok konuşanı gecenin bi yarısı çekmek cidden zordur.

Yaşlı müşteri sevmeyiz çünkü başına ne gelse bizden bilinir, tabi yaptıklarımız müşteriye ağır gelebilir, kalbi dayanamayabilir, ona göre muamele etmeyi öğrenmek tecrübe gerektirir. Günde en az 3-5 kez giyinip soyunuruz bizden daha hızlı soyunanı pek yoktur. Bulaşıcı hastalıklar yönünden de çok riskli bi meslek grubudur bizimki, çünkü bazen aceleyle işe dalar korunmak için gerekli önlemi alamayız ne yazık ki..

Kendi rahat ve mutluluğumuz için genelde çalıştığımız meslek grubunu saklarız, söyleyemeyiz, çünkü bizden yararlanmaya çalışan çok olur. Herkes yaptığı işin parasını alır ama nedense bizim bi sürü emek verip gece gündüz çalışarak kazandığımız para hep sorgulanır, yolda yolakta para ödmeden bizimle işini halletmeye çalışan çok olur. Halbuki bi

'vizite' ücretimiz vardır ama herşeye para veren insanlara bizim meslek grubuna para ödemek nedense ağır gelir.

Çok yıpratıcıdır işimiz, gerekirse sizinle sabahlar, yoğun şekilde ilgilenip ne gerekiyorsa yaparız, gün gelir üstünüzde saatlerce, kaburgalarınızı kırana kadar tepiniriz, ölüyü bile canlandırırız alimallah...Biz böyle yorulsak da genelde kimse farkımızda olmaz, bizi hiç kıyafetle görmedikleri için dışarda bizi görünce hiç tanımazlar, Birlikte çalıştığımız adamlar genelde teşekkürü, takdiri, ödülü alır ama müşteri bişeyden memnun olmaz, başına bişey gelirse de direk biz sorumlu tutuluruz. Birlikte çalıştığımız, müşteriyi bulan kişilerle hem hiç anlaşılamayız hem de hiç ayrılamayız, onlar bizsiz biz onlarsız olamayız..

Ağrılı, sıkıntılı bi uzvunuz mu var, girişimimizle anında sıkıntınızı yine biz giderir, yüzünüzü güldürürüz.. Mesleğimizi sevmesek de düştüğümüz bu yolda geri dönüş pek mümkün diildir, hayatboyu bu işi yapmak zorunda kalırız.. Çocuklarımız bizim gibi olmasın diye onlar için ne gerekiyorsa yaparız, çocuklarımız bizi az gördükleri ve gece- gündüz çalıştığımız için bize biraz kırgın büyür. Bigün bu işi bırakıp küçük bi sahil kasabasına yerleşmenin hayaliyle yaşar dururuz.. İşte bööyleee bi iş benim yaptığım iş, heralde tahmin etmişsinizdir???

Adamın kafasında binlerce deli soru, yüz kızarık, kafa karışık..

-Neyyyyse, ben tahminimi söylemiyim, ben sizi istemiyorum kem küm..

Öyleyse paravanı açıyoruuuz, adayımız anestezi uzmanı bi doktor hanımdı... Siz ne olduğunu düşündünüz kiii!?

VİCDAN

Uzm Dr. İhsan Hülügü

Balıkesir Devlet Hastanesi

Balıkesir

Kafasının içinde sanki akrep sürüsü dolaşıyordu. Yorgundu, üzgün, asık suratlı. Bir eliyle kirli sakalını kaşıyor, biriyle düşen pantolonunu güç bela tutmaya çalışıyordu. Uykusuzluktan gözlerinin altı morarmış, bedeni su toplayan bir ceset gibi ağırlaşmıştı. Usulca çömeldi, sırtını kirli beyaz duvara yaslayıp derin bir of çekti.

Yoğun bakım ünitesinin kapısı açıldı. Beyaz önlüklü sarışın bir kadın elindeki gri dosyaya bakarak birkaç isim saydı. Adam başını kumdan çıkaran deve kuşu gibi doğruldu, sesin geldiği yöne baktı. Cümleleri bozuk kasetten dinler gibi duyuyordu. Karmaşık, anlaşılmaz. Dikkatini verdi, duymak istediği isme odaklandı.

Sarışın kadının ağzından çıkan kelimeler koridorun çıplak duvarlarına çarpıp uyuklayan diğer hasta yakınlarını uyandırıyor. Gözle görülür hareketlilik yaşandı. Adam sabırla dinledi, dinledi. Sonra yutkunup başını öne eğdi. Görüş için henüz vakit vardı demek ki.

Boğazlanan bir kurbanın kanı gibi zaman akmaya devam etti.

Eve giren hırsız gibi ürkek adımlarla kapıdan içeri adım attı. Durdu. Önce etrafı, sonra kendi iç sesini dinledi. Kalbinin normal seyrinin dışında attığını, kan dolaşımının hızlandığını fark etti. Bir adım daha attı. Durdu. Tüm vücudunu saran mavi bir önlük giymiş, yüzünün yarısını kapatan maske takmıştı. Sözde dezenfekte etmek için eline sürdüğü jöleyi andıran sıvıyı üstüne sürdü. Avuç içlerinin terlediğini, parmak uçlarının uyuştuğunu hissetti.

Başını kaldırdı. Beyazın egemenliğini kurduğu soğuk bir salondaydı. Şaşkınlık dolu bakışlarla etrafı izledi. Salonun içinde küçük odacıklar oluşturan beyaz paravanlar... Birbiriyle yarışır gibi öten ve sesleriyle hazmedilmesi zor müzik oluşturan makineler... Duvarlarda anlaşılmaz tıbbi terimlerle dolu çerçeveler... Kullanılmış eldivenler, iğneler, çöp kutuları... Havada ağır bir ölüm kokusu... Soğuk ve ürpertici.

Adam gözünü kulağını yumup hızlıca üç dört adım attı. Hemşirenin belirttiği odacığa girdi. Kalp ritmi artmış, kan dolaşımı daha da hızlanmıştı.

Köşede mavi çarşafla örtülü demir bir yatak. Üzerinde çırılçıplak bir hasta uzanmakta. Beyaz bir örtü kaybolan mahremine örtmekte. Altmış yaşlarındaki hastanın saçları kazınmış, dudakları kurumuş, göz kapaklarından uyku akmaktadır. Örumcek ağı gibi vücudu kablolarla sarılmıştır. Adam başını kaldırdı, hastayı görür görmez tekrar indirdi. Yeniden çevresini, ardından kendini dinledi. Birden göğsünde sönen ateşin alevlendiğini hissetti. Kesik hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Ağladı, sustu, ağladı, sustu.

Yatağın üstündeki hasta kasap tezgâhındaki et yığını gibi görünüyordu. Kimi yerleri morarmış, cansız, ruhsuz. Adam yatağın başındaki sehpanın üzerinden peçete alıp gözlerini sildi. Usulca elini hastaya uzatırken bir öksürük sesi duydu. Elini hızlıca geri çekti.

Odaya bir gölge girdi. Yatağın eşiğinde durdu. Doktor, kırklı yaşlarda, kıvrıkcık saçlı, kavruk tenli biriydi. Elindeki dosyaya bazı notlar düşüyor, göz ucuyla hastayı izliyordu. Düşünceli ve yorgundu. Minik adımlarla hastanın başına geldi. Monitörde yanıp sönen kırmızı alarmın üzerine dokundu, ses kesildi. Cihazdaki yeni rakamlara baktı, serumunu kıstı. Durdu, hastayı izledi.

Adam buğulu bir sesle sordu:

“Uyuyor mu? Uyutuluyor mu?”

Doktor çatalı bir sesle, “Uyutuyorduk. Bir süre uyuması gerekti. Uzun süre...” diye cevap verdi.

Adam yutkundu. Cesaretini toplayarak konuştu:

“İkinci beyin ameliyatı gerekecek mi?”

Soğuk soğuk cevap verdi doktor: “Umarım gerekmez.”

“Ağrısı var mı?”

“Ben Anestezi Uzmanıyım. Acı çekmemesi için elimden geleni yaptım, yapıyorum.”

Adam sustu. Doktor odanın içinde bir tur atıp adamın karşısında durdu. İkili daha önce tasarlanmış gibi aynı anda başlarını çevirip hastaya baktı, konuşmaya başladı: “Nede...”

Doktor öfkeli:

“Buyur.”

Adam:

“Dinliyorum.”

Doktor, “Neden yaptın?” diye sordu beklenmeyen sert bir üslupla.

“Bilerek yaptığımı mı düşünüyorsun?” dedi adam.

Soruyu tekrarladı doktor:

-Neden yaptın?

-Kaza.

-Kaza mı? Ne kazası? Arabadan on tane içki şişesi çıktı.

-Kaza diyorum.

-Yalan söyleme.

Doktor kelimeleri sakız gibi ağzında çiğnedi: “Yalan söyleme. Yalaan söyleme... Bu kaza değil, intihar.”

Adam nemli elleriyle kara sakallarını tekrar karıştırdı.

“Yalan değil” diye cevapladı.

Doktor yutkundu. Gözleri dolu doluydu. Elleri titriyordu.

-Bilerek mi kırdın arabanın direksiyonunu?

-Kaza oldu.

Doktor adamın üstüne ısrarla gitmeye devam etti. Adam alttan aldı, titreyen ellerini beyaz gömleğin içine sokup gizlemeye çalıştı.

Doktor, sert sayılacak biçimde adamın göğsüne kapı çalar gibi vurarak soruyu yeniledi.

-Bilerek mi?

“Yeter. Yeter diyorum.” diye sesini yükselterek konuştu adam:

“Bilerek yaptım var mı diyeceğin?”

Doktor görünmeyen bir el tarafından tutuluyor gibi durakladı. Adam kanlanmış gözlerini doktorun beyaz önlüğünün üzerinde dolaştırdı. Ardından yüzüne baktı.

“Freni patlak arabayı neden bana verdin?” dedi.

Doktor gözlerini kaçırdı. Yaka kartıyla oynamaya başladı, ellerindeki eldiveni çekerek bıraktı. Arabanın arızasından haberi olmadığını kısık cümlelerle ifade etti.

“Yardıma muhtaç biriyle seni gözüm kapalı ölüme gönderecek kadar vicdansız birine benziyor muyum?”

Adam sustu. Gergin bir tel gibi görünüyordu. Rahatsız, huzursuz.

İçine içine konuştu: “Özürlü babanı, işsiz birini evinde ölüme terk etmeyecek kadar vicdanlısın!”

Doktor başından aşağı kaynar sular dökülmüş gibi irkildi. Ayakları tonlarca ağırlıkla sanki yer kürenin çekirdeğine çekiliyordu. Karşısında kendine ağır suçlamalarda bulunan adama cevap verecek gücü kendinde bulamadı.

Sıkılmış limonu andıran yüzlerini birbirlerine çevirdiler.

İkisi de konuşmak istemedi. İçinden otoban, trafik, çığlık sesini barındıran uzun bir sessizlik oldu. Kirli sakallı adam geri döndü, birkaç adım attıktan sonra ipleri koparılmış bir kukla gibi yere yığıldı. Etrafa rengarenk haplar dağıldı. Ölü gibi hareketsiz görünüyordu.

Yatağın üstünde kımıldanmadan yatan yaşlı adam gözlerini açtı. Göz bebeklerini soğuk betonun üzerinde yatan adamın üzerinde dolaştırdı.

Çatlak dudaklarından tek bir kelime çıktı: “Oğlum...”

Doktor kardeşine doğru bir adım attı. Hasta gözlerini kapattı.

Bir ölüm sessizliği.

BABAM VE HORTUMCU BEN

Uzm Dr. Nilüfer Şenbecerir

Beylikdüzü Medilife Hastanesi,

İSTANBUL

Tıp fakültesi 6. sınıf öğrencisiyim , TUS sınavına hazırlanıyorum. Ders çalışmalarımız malum anlatmaya gerek yok. Babamda ne olacaksın diye soruyor, ve branşlar konusunda konuşuyoruz. Çocuk veya Kadın hastalıkları ve Doğum Uzmanı olmamı istiyor.

Bende kararsızım, depresifim gidip branşları bir kez daha gezip öyle karar vereceğim dedim. Anestezi ve Reanimasyon kısmını gezerken, içimde değişik bir hava ve his oldu .Kimsenin bilmediği ve gizemli bir yerdi. O sene mecburi hizmet vardı ve Anesteziyoloji ve Reanimasyona yoktu. Puanıda düşüktü. Kazanabilirdim. Evlenecektim bir an önce kazanmam gerekiyordu.

Sınav sonuçları açıkladığında evde ailemle birlikteydim. Onlarda en az benim kadar heyecanlıydılar.

İstanbul Üniv. İ.T.F Anestezi ve Reanimasyon A.D kazandığımı söylediğimde Babam yıkıldı inanılmaz üzüldüm. onu hiç böyle görmemiştim. Sevincim kursağında kaldı .

‘‘ Neden üzüldün Baba’’ diye sordum.

‘‘Ola ola Anestezist mi oldun. İnsanlar sorduğunda Bir Çocuk doktoru veya Kadın Doğumcu deseydim , nasıl dilim dönecek onlara ne diyeceğim. KIZIM HORTUMCU mu oldu diyeceğim dedi.’’ Ve Evden bağırarak çıktı gitti. **HORTUMCU ?** Hiç öyle şey olur mu bence çok önemli bir branş dedim. Ama babamın üzülmesine de çok üzüldüm.

Şaşkındım , yorgundum.

İ.Ü.İ.TF Anesteziyoloji ve Reanimasyona başladım. 6 ay sonra Ramazan ayında Acil Yoğun Bakıma başladım . Deli gibi çalışıyorum .

Birgün babam beni aradı ve akşama bize geleceğini ve onu İ.Ü.İ.TF Acil kapısının önünden almamı istedi. Tamda oradaydım, Şaşırdım ve Çok sevindim.

‘‘Tabi ki ,’’Sen burada mısın’’ diye sordum.

’’ Evet 1 aydır buradayım’’ dedi.

“Nasıl yani , Anlamadım ben Niye seni görmüyorum Neredesin ?” dedim.

”Sen göremezsın laydır seni takip ediyorum. İşin bitince Acilin kapısından beni al” dedi.

Peki dedim ve ağlamaklı oldum. Hemen Acilin önüne indim. Kapıda oturuyordu.

“ Bana 1 çay ısmarlar mısın.? **BABAN olduğumu Bilsinler**” dedi. Oda bende ağlıyordum. Tabiki dedim.

Akşam birlikte eve gittik. Babam ,Canım Babam ;

“Ben dedi bu branşı çok yanlış anlamışım . Hergün yoğun bakımın orada oturdum ,gelenleri ,çıkanları takip ettim ve Yoğun bakımdan bilgi alan hasta yakınlarına önce hastalarını ,nesi olduğunu ,neler yapıldığını ve sonrada hep seni sordum doktor hanım nasıl ilgilendi mi , ne yapıyor “ diye ! Bir çoğunun hastası kötü ve umutsuz idiler ama Doktor hanım çok iyi çok ilgileniyor “Allah razı olsun çok yardımcı “ demişler.

Babamda bana

“Çok zor bir iş ve çok çok kutsalmış. Kiminin annesi, babası Kiminin evladı kardeşi yatıyor. İnsanların yakınları ölüyor, ve sana Allah razı olsun diyorlar. Ben çok mutlu oldum Lütfen bu işi yaparken **o hortumları dikkatli sok** ve bu kapıdan çıkan herkes Allah razı olsun desin. Dedi .

Ertesi gün Kadir gecesi idi ve babam Teravi NAMAZI için camiye gittiğinde camide vefat etti.

O günden beri bu işi ayrı bir önemsiyorum. Ve kapıda bilgi verdiğim tüm insanlar bu memnuniyetle ayrılıyor.

İşimide, Babamıda çok seviyorum.

Bu iş BABAMDAN BANA KALAN ÖZEL BİR MİRAS.

BİR ANESTEZİ MACERASI

Uzm.Dr Galip Özcan

Özel İzmirlyolu Sevgi Hastanesi

Anesteziyoloji ve Reanimasyon

BALIKESİR

İstanbul Üniversitesi İst.(Çapa) Tıp Fakültesi GKDC (1) ameliyathanesinde yıllar önce 65 yaşındaki bir erkek MY/MS(2) lu hastaya kapalı mitral komissürotomi ameliyatı yapılmaktadır.Hızlı bir operatör olan Dr.Göksel Bey sol atriumu(3) açar,parmağını kalbin içine daldırır ve yapışıklıkları temizlemeye başlar. O esnada hasta aralıklarla fişkırır tarzda kanamakta ve aritmiler gırla gitmektedir.İşlem hemen bitmez, kesinin üzerine basar,bir kez daha girecektir parmağıyla ...Serum askılarına bakar, kan da asılıdır, ama o anda yalnızca serum gitmektedir.Anestezi son sene asistanına 'Kan ver' diye seslenir ve operasyona döner.Bu arada anesteziist yalnızca serumu hızlandırır, çok sevdiği Hoca'sının kendisine hitap tarzından hoşlanmamıştır ve genelde onlar kanamalar bittikten sonra kan vermek gerektiğini Kutay Hoca'larından öğrenmişlerdir.Hasta bu esnada iki-üç kez daha kanar ve işlem tamamlanır.Sol atriumdaki kesisini dikmek için sütür ister ve tekrar serum askılarına bakar.Kanın hala gitmediğini görünce bu kez yüksek sesle 'Kan ver demedim mi' diyerek anesteziiste çıkışır.Anesteziist kanı takmış,zaten açmak üzeredir,çünkü kanamalar bitmiştir.Tepkisel bir şekilde ameliyat hemşiresine seslenir ; 'Kader kan ver'.Zaten zor bir ameliyat yapmakta olan,iyice terlemiş durumdaki Hoca'nın kan beynine sızar ve anesteziiste dönerek ; 'Galip,senin ağzına ..çarım' der.Herkes tedirgin bir şekilde vukuatın sonunu ve Çapa'nın son asistan temsilcisinin vereceği yanıtı beklerken O,gülümseyerek ; 'Tabii ki ..çarsınız Abi,ama yine de kanı ben istediğim zaman veririm' der. Göksel Hoca asistanın ne demek istediğini,anesteziinin bağımsızlığını ve anestezi kimliğine sahip bir asistanla karşı karşıya olduğunu anlar ve gülmeye başlar.Aslında dediğinin kan verme kriterlerine uygun olduğunu ancak, niçin yaşlı hastalarda kanamayı genç erişkinlere göre daha hızlı yerine koymak zorunda olduğumuzu,KVS(4) rezervlerini,doku oksijenasyonu gereksinimlerini,zamanın önemini anlatmaya başlar.Asistan zaten bilgisine,cerrahi yeteneğine,öğretme çabasına,alçak gönüllüğüne ve o ameliyathanenin trouble shooter'ı(5) olmasına hayran olduğu Hoca'sını can kulağıyla dinler ve öğrendiği o nüans için teşekkür eder...Ama,artık Anesteziist'in kim olduğu hakkında da, herşeyi bilen Hoca'sı daha fazla bilgi sahibidir.

Hoca çıkarken 'Senin sınavın yaklaştı değil mi' diye sorar 'Evet Abi iki ay sonra' cevabını alınca 'Tamam o zaman erkeksen beni sınav jürine koy' der.Asistan temsilcisi her hafta yapılan FYK(6) Toplantısına doğal söz ve oy sahibi yedinci üye olarak girmektedir.'Tamam Abi yazacağım sizi bu çarşamba sınav jürime' diye yanıt verir.Biraz tedirgin olsa da korkmaz, çünkü sınava çalışmıştır ve hazırdır.'Sınavda bu konuları konuşuruz' der Göksel Abi'si gülümseyerek ve gider...Bir kaç gün sonra yeni bir ameliyata girerlerken, yaklaşır ve sen

şimdi 'Oksihemoglobin disosiasyon eğrisini(7) de ezbere biliyorsundur' zaten der...'Orayı iyi biliyorum Abi, başka yerden sorun' cevabını alınca,ben iyi asistanlara o soruyu sıkça sorarım der ve sınavda oradan sorar...Böylesine zeki,insan sever, yüce gönüllü,atak,becerikli bir doktor,bilgili, öğretmeyi seven ve anesteziistleri objektif değerlendirmeyi de bilen harika bir Hoca'ydı ,ışıklar içinde yatsın...

- (1)-Göğüs kalp damar cerrahisi.
- (2)-Kalpte mitral kapak yetmezliği ve darlığı.
- (3)-Kalbin kulakçık(üst) kısmı.
- (4)-Kalp damar sistemi.
- (5)-Dert giderici,dert babası.Ameliyatta her sorunu çözebilen kişi,joker.
- (6)-Fakülte Yönetim Kurulu.
- (7)-Kan ve dokular arasında oksijen geçişlerinin kurallarını belirten grafik.

UMUT

Uzm.Dr Pınar Tümtürk

Gaziantep 25 Aralık Devlet Hastanesi

GAZİANTEP

Anestezi aslında umut demektir; bir organ vericisi gözünü açıp “oldu mu?” dediğinde, tiyopentalle günlerce uyumuş hastayı uyansın diye beklerken, böbrek yetmezliğinden yeni çıkan hastanızın idrar çıkarmasını beklerken bunu öğrenirsiniz. Anestezist bazen herkesin ümit kestiği hastayı sahiplenip ona umutla emek verendir. Ben böyle bir hastayla ilk karşılaştığımda yoğun bakım rotasyonumun ilk haftasıydım. Motorsiklet kazası sonrası beyin cerrahi yoğun bakıma yatmış, “diffüz aksonal injury” düşünülmüş ve anesteziye devredilmiş 17 yaşında bir hastaydı. Çoklu kemik kırıkları mevcuttu. İki defa ortopedik cerrahi geçirdi. Yatışının ikinci haftasında ventilatör ilişkili pnömoni nedeniyle sepsise girdi. Vizitte hocamız hasarlı beyin hücreleri için bu sepsis atağının hiç de iyi olmayacağı mesajını vermişti. Sessiz bir ziyaret olmuştu. 17 yaşında bir hastayla ilgili bunları konuşmak kolay değildi.

Günler sonra bilgilendirme saatinde aileye güzel bir haber vermenin sevincini yaşıyordum, sepsis atağını atlatıyorduk. Mesleği yeni öğrenen biri olarak mesleğimin bir tutku haline geldiğini farkediyordum. Sabah 7’ de geldiğim yoğun bakımdan akşam 7’ de çıkabiliyordum. Yoğun bakım adeta bir ibadethane gibi gelmeye başlamıştı. Ayda 10 gece nöbet tutuyordum. Burada hayatın en acı gerçeklerine şahit oluyordum. Çocukları ziyarete gelmeyen yaşlılar, hiç ummadığı anda sevdiklerini kaybeden kazazedeler, kendi hayatını sonlandırmaya yeltenmiş insanlar... Ve en gerçek gülümsemelere...

Tiyopentali kestikten sonra her sabah yoğun bakımın kapısını açar açmaz 7 numaralı yatağa bakıyordum. Günlerce bıraktığım gibi bulmuş ama yatak boş olmadığı için de

şükretmişim. Nörolojik olarak geç ama ilerleyici cevaplar veriyordu. Trakeotomize, aralıklı T tüple (aralıklı olarak kendi solunumuyla) takip ediyorduk. Babası normalde çok muzip bir çocuk olduğunu söylemişti. Temizlik personeli yatak başındaki perfüzeatörü silerken düşürmüş, bunu gizlemeye çalışırken onun sırttığını farketdiğimde ekip olarak kutlama yapmıştık.

18. yaşını yoğun bakımda kutladık. Doğum gününde trakeostomisini kapatıp mum üfletmiştik. Servise alıp fizik tedavi birimiyle beraber rehabilitasyonuna yardımcı olduk. Yürüyor, konuşuyordu... Taburculuk vakti gelmişti. Sigara içmemeye, motorsiklet kullanmamaya söz vererek evine gitti. O hastanın bana öğrettikleri saymakla bitmezdi. Anestezinin his kaybettirmek değil kazanmak olduğunu, umutla mücadele olduğunu öğretmişti.

BİR MESLEKTAŞIM YETİŞECEK

Prof. Dr. Ömer Lütfi ERHAN

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi

Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,

ELAZIĞ

Kırk yılı geçen Anestezi meslek ve 44. yılındaki hekimlik yaşamımda hep bu sorunun gündeme gelmesini beklemiş idim. Öyle ki periferdeki bir fakültedeki 30 yılı aşkın süren anabilim dalı başkanlığım yanında mesleki deneyimimi de dikkate alarak bu başlıkta ifadesini bulan giriş dersini Tıp Fakültesi 5. sınıfındaki staj öğrencilerimize ilk ders olarak verdim ve bu sene artık sonuncusunu da bitirerek akademik yaşamımı noktalamış oluyorum.

Her yıl TUS ile ilan edilen kadroya atanarak o gün görevine başlayan geleceğin uzmanlarının kurumumuza geldiği ilk gündeki diyalogun öyküleştirilmiş hali aşağıdadır.

Önce asistanlarımdan bir kıdemlinin rehberliğinde ameliyathane içindeki odama kadar ameliyathane giysileri giydirilerek getirilen bu genç arkadaşımızla ilk karşılaşmamız bu şekilde yüz yüze olmaktadır. Önce adı, soyadı ile nereli ve hangi fakülteden mezun olduğunu sormakta ve sonrasında karşılıklı birer bardak çay içmeği görev biliyorum. Kendisi bulunduğumuz il dışından veya farklı bir fakülteden mezun ise birkaç cümle ile hoş geldiğini takiben, bulunduğumuz şehrin oldukça konforlu ve stresten uzak bir şehir olduğunu evli veya bekar olmasına göre buradaki tanıdıklarımız ve asistan arkadaşlarımızın desteğiyle uygun bir ev temin edebileceğini belirtmekteyim. Hatta arabasını sorgulayarak bu konuda ulaşımın bu nedenle bir faktör olarak dikkate alınabileceğini belirtirim.

Sonrasında ailesinden ve varsa kardeşlerinden bahsetmesini isterim. Hemen sonrasında TUS sonrası anesteziyi niçin yazdığını ve bizim fakültemizi yazmasının altında bir neden bulunup bulunmadığını sormaktayım. Genel olarak tercih aşamasında arkadaşlarının veya eğer bir hastanede çalışıyorsa oradaki uzmanların önerisiyle anesteziye yönlendiğini, arkasından ise burada yeterli ve üst düzeyde eğitim verildiğini öğrenmesi nedeniyle burayı tercihleri içine aldığı söylemektedirler. Eğer bizim fakülteden mezun ise (gelen asistanlarımızın en az %20 kadarıdır) bizi tanıdığını ve “burada çok ciddi bir eğitim verildiğini biliyorum” sözcüğünü hemen hemen her zaman duymaktayım.

Bu arada çayını yudumlamayı unutan asistan adayımıza çayından da içmesini hatırlattıktan sonra şu andan itibaren seni hekim arkadaşımız, kardeşimiz ve evladımız olarak kabul ediyorum. Artık göreve başladığın bu saat itibariyle benim bir meslektaşım olduğunu belirtmekteyim. Anabilim dalımızın çalışma alanlarını, öğretim üyelerimizin kimler olduğunu ve bundan sonra onlarla da tanıştırlacağını belirtmekteyim. Anabilim dalımız bazen yaşlı öğretim üyelerimizden veya kıdemlilerinden daha fazla olan asistanlar da gelmektedir. Yaşın sorun olmayacağını bizim bu konuda eğitim vermekle yükümlü olduğumuzu hatta kendisine “*ormana baktığımızda çeşitli ağaçlardan oluşur, biz seni o ormandan temin edilen bir materyal olarak göreceğiz ve 5 yıllık eğitimin içinde (eskiden 4 yıl idi) yönlendireceğiz, eğiteceğiz ve bir sanatkârın elindeki kereste haline sonrasında ise bir sanat eserine dönüştüreceğiz*” demektedirim. Bu sanat eseri senin uzmanlık alanın olmaktadır. Hiç kimse senden özel işini yapmasını istemeyecektir. Fakültemizde diğer branş hocalarının da kendisinin hocası olduğunu, ona gelecek bir olumsuz söz veya davranışın bu anabilim dalının en üst düzeyindeki kişi olarak bana gelmiş olacağını kabul ederim açıklamasını yaparım.

Eğer daha önceden idarecilik gibi üst düzey görevlerde bulunmuş ise elde etmiş olduğu alışkanlıklarını bu kurumun kapısının dışında bırakacağını, ancak uzman olduğunda bu kurumdaki ayrılırken o eski alışkanlıklarını da birlikte alıp götürebileceğinden bahsederim. Kurumumuzda mesleki kıdem esas olduğunu ve kendisinden bir saat önce bile olsa göreve başlamış asistanın onun kıdemlisi olacağını özellikle vurgularım. Çalışma alanları olan ameliyathane içi-dışı uygulamaların varlığı yanında yoğun bakım ve algoloji servislerinde de eğitim müfredatında belirtilen yıla ve süreye uygun olarak yaptırılacağını aktardıktan sonra müfredatın gereği olan “*asistan kimdir, neler yapar*” ifadesini kısa da olsa dile getirip kendisine ilk ay içinde bir rehber öğretim üyesinin adının yazılı olarak bildireceğimi ve bu öğretim üyesinin aynı zamanda ileride hazırlanacak tezinin de danışmanı olacağını belirtirim. Bu eğitim sürecinde yıllar itibariyle neler yapacağını ve yapmak zorunda olduğunu

belirttikten sonra bilimsel çalışmalara katılacağını asistanın diğer adının araştırma görevlisi olduğunu belirtirim. Yıllık programda kendisine seminer ve makale sunumları yaptırılacağını ve bunun önceden yıllık programda ilan edileceğini belirtirim. Zorunlu rotasyon ve sürelerini belirterek bunlardan haberdar olmasını sağlarım. Kıdemi ilerlediğinde en az bir büyük kongreye katılması gerektiğini ve bu nedenle orada sunum yapacak hale gelmesi için eğitim içindeki seminer ve makale sunumları için hazırlık yanında sunum tekniklerini de öğreneceğini bildiririm. Ülkemiz koşullarına uygun hizmet sunacak uzman yetiştireceğimizi belirtirim. Bunun yanında 15 gün süreyle adaptasyon döneminde olduğunu, önümüzdeki aydan itibaren de nöbete başlayacağını açıklarım.

Aşağı yukarı bir saat kadar süren bu görüşme sonunda elini sıkıp kendisine başarılar diledikten sonra kıdemli bir asistanımıza emanet ederek çalışma alanlarını ve kurumu (giyinme, yemek hane... gibi), asistan arkadaşları ve diğer öğretim üyelerine götürüp tanıştırılmasını isterim.

Sınavının sonunda artık bir Anesteziyoloji ve Reanimasyon uzmanı olduğunu belirtir ve burada öğrendiklerinden önündeki uzun meslek yaşamı boyunca asla ödün vermemesini, ödün verdiğinde hasta güvenliğini tehlikeye atması yanında, mesleki güvenliği ve aile güvenliğinin de tehlike içinde olacağını bildirip kutlamaktayım. Mecburi hizmet kurasında şansının bol olmasını dileyip, uzmanlık hizmeti yapacağı hastanede başka eğitim kurumlarından eğitim almış meslektaşlarıyla çalışacağını, kendisinin bu konuda eksiği olmadığını onlarla kendisini kıyaslaması gerektiğini ve eksiklerini gördüğünde mutlaka bize geri bildirim vermesini arzu ettiğimizi söylerim. Unutmaması gereken bir noktanın ise mevcut bilgilerinin kendisini beş yıl kadar idare edebileceği, bu nedenle okumasını ve bilimsel toplantılara katılmayı asla ihmal etmemesi olmaktadır. Ayrılacağı gün 5 yıllık zamanın nasıl geçtiğini hiç bilmediği bir dalda nasıl uzman olduğunu, önceden yapmış olduğumuz yukarıdaki görüşmenin ne kadar gerçekleştiğini sorarım. Genel olarak aldığım cevap o konuşmanın sonucunun tamamen gerçekleştiğini söylemeleridir.

Aradan geçen aylar ve hatta yıllar içinde geri dönüşlerin neredeyse çok olumlu ve üst düzeyde olması eğiticiler olarak bizleri çok memnun etmekte olup, bundan sonra da bu şekilde devam edeceğine gönülden inanmaktayım.

Giriş bölümüne döndüğümüzde bizzat kendim tarafından ve diğer eğiticilerimizin Tıp öğrencilerimize yönelik derslerinin öğrencilerin ufkunu gerçek anlamda genişlettiğini ve hemen her gruptaki (her grup 12-14 öğrencidir) öğrencilerin iki haftalık yoğun bir ders

programına karşın çok da mutlu ayrılmaları yanında en az 3-4 tanesinin ileride TUS tercihi içinde anestezi'nin tercihi olacağını belirtir olmaları bizi çok mutlu etmektedir. Genel olarak açıklamaları bilmedikleri, kendilerine yabancı olan bu bilim dalının staj sonu değerlendirmesiyle çok samimi ve dolu dolu bir meslek olarak gördükleridir. Böylece Tıp eğitimi yanında uzmanlık eğitiminde de özen ve ciddiyetten ödün vermememizin karşılığını da almış oluyoruz.

Ormanı oluşturan ağaçların hepsi birer tohumun ürünüdür. Sonucunda biz o ormandaki ağaçlardan birini, yani henüz fidan olan asistanlarımızı alıp yeni bir kimliğe kavuşturuyuz. Bu kimlik Anestezi Uzmanlığıdır. Eğitildikleri kurumdaki hocaların sanatkar ellerinden çıkacak dokunuşlar onlara şekil vererek toplumun kabul göreceği ve ülkesine hizmet edecek donanımlı uzmana dönüşümünü sağlamaktadır.

Bütün meslekler içinde tek bir meslek dalı vardır ki ortağı yoktur, yani işin paydasıdır ve burada yer alan tek bir meslek dalıdır. Bu nedenle Anestezi'nin anestezi olmayanların asla yapamayacağı bir meslek olduğunu vurgulamak zorundayım. Cerrahinin gelişmesinde “AAA” çok önemlidir. Birincisi Asepsi-antisepsinin keşfedilmesinden, ikincisi Antibiyotikten ve sonuncusu ise Anesteziden gelmektedir.

Mesleğimizin vericil bir meslek olmasından hareketle bu meslekte olanlar (*findık mideli ve fil mesaneli kişilerdir*) eğer iyi yetişmişlerse ve mesleklerini çok daha iyi tanıtırlarsa anesteziyi toplumumuzda daha iyi yerlere mutlaka getirebileceklerdir. Bu öykünün konusu olan “Anestezi Nedir Anestezi Uzmanı Kimdir” sözcüklerinden hareketle beni, sevgili arkadaşım Aydemir YALMAN'ın (nur içinde yatsın) eğitime vermiş olduğu katkı yanında derneğimize ve mesleğimize yapmış olduğu katkıların bir ürünü olarak bu satırları yazdırma zorunda bıraktı. Bunun nedeni yeni ve geçmişi ancak iki insan ömrü kadar olan mesleğimizin halk tarafından yeterince bilinmemesidir. Öyleyse önce öğrencilerimize (Tıp öğrencileri ve asistanlar) bu mesleği kabul edilebilir ve sonrasında tercih edilebilir meslek olarak göstermek ve tanıtmak bizlerin görevi olmaktadır. Biz potansiyel geleceğimizi oluştururken onlar da halkımızı en iyi şekilde bilgilendirecek meslek bireyleri olacaklardır.

BİR KAYIP İLANI HİKAYESİ

Mesleğimi kaybettim, hükümsüzdür!

Uzm.Dr Menekşe Okşar

Mustafa Kemal Üniversitesi

Tayfur Ata Sökmen Tıp Fakültesi Hastanesi

HATAY

Dilekçeler yazıyorlar insanlar sekreter Adem beyin odasına girip çıkarak bir telaş ve hararetle. Biri giriyor biri çıkıyor. Zaman dar ve eklenmesi gereken iş listesi var ki onu hastane kayıtlarından bulup çıkartmak her bir aday için aktüel olan her işten daha önemli. Bu liste ile bu işi yaptığımı icra ettiğini ispatlayabilecek çünkü... Hepsi bu mu. Keşke öyle olsaydı.

Ne vardı sanki önemli bir iş yapmak istiyorum- hayat kurtarmak istiyorum diye diye kendini paralayacak. Bu yüzden hangi alanda ihtisas yapacağına internken bile hala karar verememişti. Düşünüyordu; örneğin nükleer tıp nasıl önemsiz olabilir en incelikli taramalar en hayati durumlarda o alanın uzmanları tarafından yapılıyordu; çok önemli idi. Radyasyon onkolojisi; nasıl önemsiz olabilirdi... En hayati hastalıklardan muzdarip hastalar bir de o sürecin tedavi komplikasyonlarına maruz kalmış oluyorlardı ki, işte onları ele alan bir uzmanlık alanı o... Peki cerrahiler.... Dahili branşlar, kadın doğum... vs vs... Hepsi bir tek hasta ile uğraşan deya-deniz o kadar branşın hangisi önemsiz olabilirdi. Hayat ile ilgili herhangi bir alan nasıl önemsiz olabilirdi zaten... Sonuçta mezun olduğu üniversitede cerrahlara tafra atabilen tek alan anestezi, bunda da mutlaka bilmediği bir haklılık vardır diyerek alttan altan duyduğu bir saygı ile anestezi ihtisasına girmişti. Çalışıkça ve zaman geçtikçe mesleğin gerçekten hayatın en kritik noktasında icra edildiğini gördü. Gördükçe de çok sevdi. Zaman zaman inşaat işçisi olarak gelen bir hastaya renginden dolayı böbrek fonksiyonları ve acil hepatit markerları istese de ve cerrahi uzmanlarının kendisini haklı olduklarına ikna etmelerine izin vermese de işini hep başarı ve hasta odaklı yapmanın mutluluğunu hissetti, en çok da yoğun bakımda tam ilaç desteği altında ve mekanik ventilasyona bağlı hastanın bir gecede tüm desteklerini kesebilecek duruma geldiğini gördüğünde. Bunun çok güzel bir şey olduğunu sabah yoğun bakım sorumlu uzmanına

söylediğinde ve onun şaşırıp içeri hastayı görmeye girdiğinde güzel tepkilerini gördüğünde farkettiler.

Üç hafta sonra annesi, komadaki karbonmonoksit zehirlenmesi nedeniyle yatan oğlunu yoğun bakım ünitesinde görmeye geldiğinde ve ayrılırken ilgi göstermenizi rica ediyordum dediğinde söyleyecek hiçbir şey bulamamıştı mesela. O zaten üç haftadır ilgi gösteriyordu ve gelen giden kimse yoktu. Komadan çıkıp sesinin çıkmadığını farkedince çok şaşırılmış ve çok üzülmişti hastasının o durumuna, konuşmamıştı ama. Daha sonra, taburculuktan aylar sonra kapıda “beni tanımadınız mı, önümden iki kez geçtiniz” dediğinde tamamen şaşkınlıktan susup bakakaldığı zamanki gibi...

Kaç kez nöbetçi olmadığı halde hastanın kritik durumu nedeni ile eve gitmediğini ve bunun hasta açısından ne kadar yüz güldürücü sonuçları olduğunu bizzat yaşadığını unutmuştu. Bu “sıradan” mesleki davranışı aynı meslekten olan daha kıdemsizler tarafından da benimsenmesi gerektiğine inandı hep. Çünkü o da bu şekilde çalışan kıdemlilerinden öğrenmişti zaten bu titizliği. Benim bir nöbetim kötü geçer ama hastanın hayatı kurtulur diyordu. Bu hasta benim elime düştüğü için şanssız olmamalı diyordu. İş felsefesi bu idi. Bu hasta başka bir doktorun elinde kurtulacaksa benim de elimde o şansının olması gerekir diyordu. Gecenin saat üçünde beşinde hayat kurtarmanın keyfini çok yaşamıştı. Bu işin saati olmadığını, akşam saat dörtte veya beşte biten veya hafta sonuna girerken Cuma günü bitip Pazartesi sabah tekrar başlayan bir meslek olmadığını çoktan öğrenmişti. Bu yüzden yeni bir hastaneye tayin isterken yoğun bakımda çalışırız çok güzel işler yaparız orda diyordu. Hem bu iş çok yorucu çok kimse istemez zaten bu yüzden diyordu. Herkes memnun olur biri bu işe talip olursa diye düşünüyordu içinden ve çok rahattı iyi bir şey yaptığını ve daha gelecekte çokça yapacağını düşünerek. Meğer çok çok sonra beş yıl sonra, ve bir çok kez sağa sola çarparak ilerledikten-duraksadıktan-sendeledikten sonra, bu işin taliplisinin çok olduğunu öğrenecek ve şaşkınlıktan bir kez daha yerle bir olacaktı tüm bildiği doğrular. Neydi onu bu kadar yanıltan. Kendini akıllı zeki olarak bilirdi. Hatta IQ bölümü yüksek diye bilirdi kendini. Öyle derlerdi onun için etrafında bazı büyükler. Neydi bu şimdi... Alay mı etmişlerdi kendisi ile... Değildi muhtemelen ama neydi peki. Bu zeka bile bunları çözemezdi, yok. Bu başka bir şeydi kesinlikle. Keşke uzaylılar dünyamızı hatta galaksimizi işgal etseydi. Daha kolaydı o. Oturmuş burada leyla hanımın çay ocağında poaça yiyor birileri gamsızca. Galaksimiz gelmiş-geçmiş ve görüp-göreceği en büyük tehlike ile karşı karşıya adam orda oturmuş poacasından kalan son bir-bölü-üçü ağzına sokuyor ve büyük bir keyifle çiğneyip yuttuktan sonra şimdi de çayını içmeye başlıyordu. İnanamıyordu bu gördüklerine. Dünya yıkılrsa

diyecekti yok hayır zaten bu dünyanın yıkılmasından daha büyük bir şeydi diye hatırlıyor arkasından. Galaksi boyutunda bir tehditti kesinlikle ve umurlarında değildi. Bu ülkenin kapı gibi diplomasının üstüne bir kanun mu, yönerge mi, tüzük mü tam hukuki terimi bilemediği ve farkını da zaten anlayamadığı bir şeyin yaptığı değişiklik sonrası artık mesleğinin bir kısmını kaybetmişti. O sadece başarı ve hasta odaklı çalışmayı bilirdi bu mesleği edindikten sonra. Ondan önce de öyle çalışırdı ama o zamanlar hasta yoktu sadece işin içinde. Eninde sonunda doktordu. Nerden anlayacaktı o değişikliğe sebep olan şeyin ne olduğunu ve etki gücünü.

Peki ne oldu da bu kadar kişi daha önce hiç kimsenin istemediği bir alanı sahiplenmek istediler. Değişen bir şeyler olmalıydı. Ve bunları çözebilmeliydi onun zekası. Çözerdi de. Çözüyordu da yavaş yavaş bir şeyleri. Ama yavaş anlıyordu işte. Bildiği bir şey değildi çünkü o hukuki denilen aşama... Zaten beş yıl sonra ancak sormak gelmişti aklına ne olup bittiğini. Çünkü o zamana kadar hep farkında değiller diyordu, önemli seyleri bilmiyorlar diyordu. Hastaların zarar gördüğünü bilmiyorlar diyordu. Yoksa hiç kimse göz yummaz kötü bir şeye diyordu. Nerden bilecekti dedi kodunun geçerli olduğunu. Doğruların peşinde olmanın şart olmadığını. İyi şeyler yapmanın şart olmadığını... hatta nerden bilecekti insanların işe değil pozisyona talip olduklarını. Ben neresiyim burası kim diyordu oryanasyonu tamamen bozulmuş biri olarak. Ve tabi ki zaman ne diye de ekliyordu arkasından.

Adem bey ile ayak üstü konuştuğundan sonra dilekçe yazmaya karar verdi. Sadece adların değiştirildiği bir dilekçe örneği vardı bilgisayarda; “Üç yıl yoğun bakımda çalışırken konsulte edilen ağrı hastalarına ağrı tedavisi yaptım” diyordu sanki biri dilekçede... Yok dedi. Bıraktı orda işin ucunu. Akşam üstü idi ve dilekçe için son gün imiş. Bu işte bir yanlışlık olduğu bariz diye düşündü. Bana devletin verdiği kapı gibi diplomam ve yetkim var diyordu.

Çok sonra bilmediği için, olmaz olamaz dediği şeyler yavaş yavaş olmaya başladığında bir kaybın ilan edilme zamanının geldiğini anladı en azından. Çünkü daha fazla evinde yurdunda aramanın bir anlamı yoktu onu. Bulan ve görenin gerçekten “insaniyet namına” onu sahibine vermesi gerekirdi artık. En azından duyurulmalıydı bu. Buna insaniyet adına ve tüm kalbi ile inanıyordu. Hukuktan anlamıyordu gerçekten. Ama kaybının hükümsüz olduğu ilanını vermenin zamanının geldiğini biliyordu artık.

SOR da ÖĞREN

Prof Dr. Mois Bahar

Vehbi Koç Vakfı Amerikan Bristol Hastanesi

İSTANBUL

Günlerden Cumartesi idi, sıkıntılı bir nöbet sonrası eve dönmek için sahil yolunu seçtim. Yürüyüş ve koşu parkurunun yanındaki parkı görünce yorgunluğumu gidermek istedim. Boş bankların birine oturdum, amacım halen üstümde olan ameliyathane atmosferinden kurtulmak, gökyüzünü ve denizin çalkantılarını seyretmekti. Tuhaftır ama ne zaman sessizliğin içinde doğa ile birarada yalnızlığın keyfini çıkarmak istesem hep beklenmedik bir durumla karşılaşırım. Nitekim o sabah da sahilde koşuya hazırlanmış bir adam karşıma çıktı ve yanındaki yaşlı babasını benim yanıma oturtarak göz kulak olmamı rica etti.

Bir süre sessiz kaldıktan sonra Ahmet amca kendisini tanıttı ve yaşlıların her zaman davrandıkları gibi sohbet ortamını açtı ve ne işle uğraştığımı sordu. Ben de doktor olduğumu söyleyerek kısıdan kesmek istedim. Ne doktoru olduğumu sormaktan kendisini alamadı. Eyvah dedim ve sessiz ortamımın çok kısa sürede biteceğini anladım. Narkoz sözcüğünü kullanmayı hiç sevmediğimden ANESTEZİYOLOG'um dedim.

Nitekim beklediğim oldu ve peşinden soru bombardımanına tutuldum. Bu doktorluk mesleğini hiç duymadım diye başladı sohbetine. Yaşlı adam hoş ve sempatikti, her sorusuna sıkılmadan yanıt vermeye kararlıydım ki tam o sırada çok şirin, sarı saçlı, mavi gözlü, 5-6 yaşlarında bir kızın topunun peşinden bize doğru koştuğunu gördüm. Hemen benim ayağımın dibinde olan topa elini uzatırken ön kolunda kocaman bir kesi yarası farkettim. Sohbeti farklı bir tarafa çekmenin tam fırsatıdır diyerek hemen sordum.

Kolundan ameliyat mı oldun? Çocuklar da yaşlılar gibidir sorulara yanıt vermeyi severler. Hemen yanıtladı ve EVET dedi.

Yanımdaki amcanın da dikkatle dinlediğini fark edince peşpeşe sorularıma devam ettim. Ameliyatının nasıl yapıldığını ameliyat odasını hatırlıyor musun? HAYIR dedi.

Ağrı hissettin mi? HAYIR dedi.

Ameliyat sonrasında ağrın oldu mu? HAYIR dedi.

Düştüğünde ağrın çok idi değil mi? EVET dedi.

Sevimli çocuk ben sormadan devam etti. Benim gibi mavi gözleri olan bir doktor ağbi bana hiç korkma diyerek bir balon üfletti ve korkularımın hiçbiri başıma gelmedi dedi. Uyandığında da annem babam yanımdaydı ameliyatımın bittiğini söylediler, ağrıdan şikayet etmediğimi gördüklerinde tüm endişeleri ortadan kalkmıştı diyerek topuyla uzaklaştı.

Ahmet amcanın oğlu koşusunu bitirmiş babasını almaya gelmişti ki bana bakarak oğluna -neydi o mesleğin, ha hatırladım diyerek- ANESTEZİYOLOG doktorun ne işle uğraştığını biliyor musun? HAYIR yanıtını da alınca, bak oğlum şu karşıda topun peşinden koşan kıza SOR da ÖĞREN.